TRST, sreda
4. septembra 1957
Leto XIII - Št. 210 (3745)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Še vedno zastoj na londonskih pogajanjih

Stassen in Zorin poudarjata da želita nadaljevati razgovore

Danes nova seja - Eisenhower pravi, da mora sedaj napraviti nov korak SZ Japonski protest v Moskvi proti jedrskim eksplozijam - Istočasni pomorski manevri NATO in SZ - Medcelinske rakete bo mogoče prestreči

LONDON, 3. — Po štirih dneh prekinitve se je danes nadaljevalo delo v razorožitvenem pododboru v Londonu. Sovjetski delegat Zorin ni hotel izrecno izjaviti, ali Sovjetska zveza zavrača zadnje zahodne predloge ali ne. Na zadevna vprašanja zahodnih delegatov je samo odgovoril, da je pripravljen razpravljati o «temeljnih vprašanjih razorožitve» na novi seji, ki bo jutri.

Ameriški delegat Stassen, ki se je danes vrnil iz Washingtona, je izjavil, da imajo ZDA resen namen pozitivno nadaljevati pogajanja, in je nato vprašal Zorina:

— Kateri pogoji zahodnih držav za dvoletno prekinitev jedrskih poizkusov so za sovjetsko vlado nesprejemljivi?

— Ali je povsem nesprejemljiva povezava med prekinitvijo poizkusov in prekinitvijo proizvodnje jedrskega materiala v vojaške namene, pri kateri zahodne države vztrajajo?

— Kakšno je sovjetsko stališče do zahodnih predlogov, kar se tiče prenosa jedrskega orožja in jedrskega materiala iz vojaških zalog po prekinitvi proizvodnje?

— Kakšno je sovjetsko stališče do zahodnih predlogov, naj se tri mesece potem, ko začne veljati konvencija o delni razorožitvi, ustanovi delovna skupina, ki bi imela nalogo proučiti možnost preprečitve, da se pošiljajo izstrelki v zgornji del atmosfere drugače nego v miroljubne ali znanstvene namene?

Britanski delegat Noble pa je izjavil, da je Zorin prejšnji teden dejal, da se zdi, da zahodni predlogi ne vsebujejo važnih elementov, in da ni hotel odgovoriti, ali je to dokončen sovjetski odgovor. Noble je dejal, da postavlja danes isto vprašanje. Sovjetski delegat je tudi na to odgovoril, da je njegova delegacija pripravljena razpravljati «o temeljnih vprašanjih razorožitve».

Stassen je nato predlagal nov sestanek za jutri, čemur se Zorin ni upiral.

Ob prihodu na londonsko letališče je danes Stassen izjavil: «Čeprav so razgovori z neke strani bili počasni, so z druge strani približali stališče obeh strani. Sedaj je mogoče, da se najde podlaga za sporazum o prekinitvi izdelovanja jedrskih bomb in da se ustvari ozračje večjega medsebojnega zaupanja.»

Stassen je dodal, da po njegovem mnenju ni Zahod še slišal zadnje besede Sovjetske zveze glede zahodnih predlogov. Omenil je tudi, da se je nakazala možnost, da bi Sovjetska zveza rajši nadaljevala razgovore o razorožitvi v skupščini OZN. «Naš namen je, je pripomnil Stassen, doseči pravičen sporazum; nastranskega pomena.»

Ko so ga vprašali, ali je sovjetska medcelinska raketa vplivala na sovjetsko stališče pri razgovorih o razorožitvi, je Stassen odgovoril: «Vse, kar se dogaja, ima zvezo z razgovori o razorožitvi. Ne pogajamo se v prazno.» Ko so ga vprašali, ali je prišel iz Washingtona z novimi navodili, ni hotel odgovoriti.

Predsednik Eisenhower pa je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je sovjetsko sporočilo o uspešnem poskusu z medcelinsko raketo pomembno ne toliko zaradi tega, kar pravi, pač pa zaradi tega, kar ne pove. Eisenhower je izjavil tudi, da mora na razorožitvenih razgovorih sedaj napraviti nov korak Sovjetska zveza.

Eisenhower ni hotel odgovoriti na vprašanje, ali je dal nova navodila Stassenu pred njegovim odhodom v London, ter se je skliceval na izjave, ki jih je s tem v zvezi podal Stassen. Pripomnil je še, da se ne sme zgubiti upanje na sporazum.

Zatem je predsednik dejal, da po njegovem mnenju ne bodo medcelinske rakete še dolgo časa primerno sredstvo za bombardiranje objektov na dolgo razdalji z jedrskim orožjem. Poudaril je, da je potrebno prehoditi še dolgo pot, preden bodo lahko začeli serijsko proizvodnjo teh izstrelkov. Poleg tega je dejal, da bo ameriški obrambni department še vedno dajal prednost programom za pripravljanje in bodočo proizvodnjo tega medcelinskega orožja.

Ko so ga vprašali, naj bi komentiral sovjetsko sporočilo s tem v zvezi, je predsednik poudaril, da iz varnostnih razlogov ne more podrobno diskutirati tega vprašanja. Vendar pa je dejal, da je važnost sovjetskega sporočila bolj v nejasnosti, s katero ga je Moskva objavila, kakor v pozitivnih podatkih, ki jih vsebuje. Zatem je dejal, da je Sovjetska zveza verjetno to sporočila iz določenih političnih razlogov in da je po njegovem mnenju treba sprejeti to sporočilo na enak način, kakor so v preteklosti sprejeli podobna sporočila, ki so imela enak namen.

Iz Tokia pa javljajo, da je japonska vlada protestirala pri sovjetski vladi zaradi nadaljevanja jedrskih poizkusov. Protest so izročili v Moskvi na podlagi sovjetskega sporočila od 27. avgusta o novih poizkusih z vodikovimi in atomskimi bombami. Protest poudarja med drugim, da Sovjetska zveza ni prej napovedala teh poizkusov.

V Londonu pa je prvi lord admiralitete lord Mountbatten izjavil, da je pričakovati, da bodo v Rusiji v kratkem pripravili usmerjani izstrelek z atomskim nabojem, ki ga bodo lahko spustili iz podmornic. Ta izstrelek bo verjetno podoben ameriškemu izstrelku «Regulus», ki ima več sto kilometrov avtonomije. Lord Mountbatten je pripomnil, da več ko polovica prebivalstva sveta živi manj kakor 80 kilometrov dalec od obal in številna velika mesto so prav ob morju.

Nemški strokovnjak za rakete med drugo svetovno vojno Walter Dornberger, ki je sedaj nameščen kot svetovalec pri načrtih za rakete pri neki ameriški družbi, je izjavil, da se je mogoče zaščititi pred medcelinskimi raketami. Dornberger pravi, da taka obramba proti raketam ne bi mogla biti preveč težka. Dodal je, da hitrost sama ne jamči, da medcelinska raketa lahko doseže svoj cilj. Dejal je, da imajo te naprave zelo omejen čas, v katerem jih je mogoče voditi. Ko se izčrpa sila, s katero je bil izstreljen, se nadaljnja pot izstrelka lahko točno izračuna. Če so na razpolago primerni inštrumenti, ki lahko določijo pot izstrelka, ko je ta še oddaljen tisoče milj, se lahko v delcu sekunde s posebnimi računskimi stroji izračuna točka, kamor bo izstrelek padel. To daje možnost priprave obrambnega orožja proti izstrelku. «Ko se ve točka, s katere so bili izstrelki izstreljeni, pot, po kateri bodo leteli in kamor bodo padli, je dovolj, da se jim pošlje nasproti nekaj, kar jih zadene, ko letijo na cilj.» Medcelinsko raketo je treba ustaviti «v taki razdalji od cilja, ki naj zajamči varnost do tolikšne mere, da eksplozija jedrske konice te rakete ne bo imela uničevalnih posledic na zemlji». Potrebno je pravočasno poslati «protiraketno» raketo v zrak z ne preveliko hitrostjo. Medcelinska raketa bo zadela to raketo; ali pa se lahko povzroči eksplozija te «protiraketne» rakete v trenutku, ko se obe raketi srečata.

V zvezi z včerajšnjim sporočilom sovjetskega obrambnega ministrtstva, da bodo od 10. septembra do 15. oktobra sovjetski pomorski manevri v Barentsovem in Karškem morju, je danes predstavnik ameriškega državnega departmaja izjavil med drugim: «Vojaške operacije, ki jih je včeraj nenadoma napovedalo sovjetsko obrambno ministrstvo, bodo na področju, ki je zelo oddaljeno od področja, na katerem bo operacija «Strikeback» pomorskih sil NATO. Zato ni mogoče razumeti, čemu naj bi prišlo do sovpadanja.»

Sovjetsko obrambno ministrstvo je namreč javilo, da bosta pri teh manevrih sodelovala mornarica in letalstvo ter da bodo uporabljali «več vrst modernega orožja». Področje manevrov se razteza do 42 stopinj vzhodne širine, t. j. nekoliko zahodno od sovjetskega pristanišča Arhangelska.

Kakor je znano, bodo veliki manevri NATO od 19. do 28. septembra v Severnem morju in na norveškem področju Atlantskega oceana. Ti manevri se bodo raztezali vse do Turčije. Pri njih bo sodelovalo nad 150 ladij, med katerimi tudi veliki nosilki letal «Forrestal» in «Saratoga», dve ladji za spuščanje usmerjanih isztrelkov in druge.

Iz Kopenhagna pa javljajo, da države članice NATO proučujejo načrte, za ustanovitev pomorskega poveljstva NATO za področje Baltiškega morja v mestu Aarhus ob vzhodni obali polotoka Jutland, «da bi preprečili sovjetskim podmornicam prihod v odprto morje skozi danske ožine».

Dalje je izjavil, da bo vlada posvetila svoje napore notranjim vprašanjem ter da ne misli razpisati državnega bogastva z ustanavljanjem obsežnega aparata za zunanje zadeve ali pa z ustvarjanjem močne vojske. Dejal je nato, da bo vlada ponovno ponudila predajo upornikom, ki se še borijo v gozdovih. Če bodo to odklonili, bo vlada nadaljevala odločno borbo proti njim. Zatem je dejal, da bo v kratkem podpisan sporazum o medsebojni obrambi z Veliko Britanijo.

—«»—

PULJ, 3. — V puljskem pristaništču so danes splovili novo 10.500-tonsko ladjo «Uljanik» za «Jugoslovansko linijsko plovbo», ladja, ki ima Dieslov motor 4800 HP, razvija hitrost 14 vozlov na uro. Ladja bo vozila na progi Jugoslavija-Daljni vzhod.

V četrtek pred VS sprejem Malaje v OZN

NEW YORK, 3. — V četrtek popoldne se bo sestal Varnostni svet in razpravljal o prošnji Malaje za sprejem v OZN. Velika Britanija in Avstralija sta poslali danes pismo predsedniku Varnostnega sveta, kubanskemu delegatu Portuondu, s katerim pozivata Varnostni svet, naj malajsko prošnjo upošteva.

Iz malajske prestolnice javljajo, da je malajski vrhovni poglavar povabil Nehruja, naj čim prej obišče Malajo.

Ob svečani otvoritvi malajskega parlamenta je državni poglavar Rahman v svojem govoru poudaril, da namerava nova vlada neodvisne malajske federacije ostati v prijateljskih odnosih z vsemi državami ter da bo branila mir, svobodo in blaginjo vseh narodov sveta.

Bonn predlaga prekinitev pogajanj s Sovjetsko zvezo

Pogajanja naj bi odložili na čas po volitvah v Zahodni Nemčiji - Moskva predlog zavrača

MOSKVA, 3 — Iz zahodnonemških virov se je izvedelo, da je Sovjetska zveza zavrnila predlog zahodnonemške vlade za odložitev nemško-sovjetskih gospodarskih pogajanj na čas po volitvah v Nemčiji.

Ta sklep sovjetske vlade je sporočil nemškemu poslaniku Lahru namestnik sovjetskega zunanjega ministra Semjonov s pismom, ki je bilo objavljeno v Bonnu. Sovjetska vlada poudarja v pismu, da bo padla vsa odgovornost na Zahodno Nemčijo, če se bodo pogajanja prekinila. To pa bi imeli za izraz sovražne politike Zahodne Nemčije nasproti Sovjetski zvezi.

Zahodna Nemčija trdi, da je 80.000 oseb zaprosilo za repatriacijo iz Rusije, toda Sovjetska zveza pravi, da sploh ne obstaja vprašanje repatriacij, čeprav bi se morda lahko razpravljalo o bodočnosti posameznih sovjetskih državljanov nemškega izvora, kar pa je sovjetska notranja zadeva. Prekinitev pogajanj ne bi imela nobenega smisla in nič ne preprečuje nadaljevanja teh pogajanj o drugih vprašanjih, ki so na dnevnem redu, kot n. pr. trgovinska izmenjava in konzularne konvencije.

Po vesteh iz Zahodne Nemčije bo Lahr baje ostal še dalje v Moskvi v pričakovanju navodil iz Bonna. Iz tega bi lahko sklepali, da pogajanja še niso dokončno prekinjena. Predstavnik nemške vlade von Echardt pa je na tiskovni konferenci izjavil, da bo zahodnonemška vlada proučila nastali položaj na prihodnji seji.

Nemški socialdemokratski list «Frankfurter Rundschau» piše, da bodo zavezniki Zahodne Nemčije v NATO zahtevali, naj Nemčija zviša izdatke za svojo obrambo ter naj tudi zviša prispevek za vzdrževanje ameriških, angleških in francoskih sil na svojem ozemlju.

Predstavnik bonnske vlade je komentiral to vest in dejal, da stalni svet NATO ni doslej zahteval, naj Nemčija zviša svoje kredite za obrambo. NATO bo sprejela svoje sklepe glede tega vprašanja šele v decembru, zato so zdaj prezgodnja vsa ugibanja. Kar se tiče vzdrževanja ameriških čet, je Nemčija plačala junija ZDA 325 milijonov mark, kar pa še ne pomeni, da ne bodo ZDA postavile drugih novih zahtev.

Sirsko-egiptovski sporazum za gospodarsko združitev

Gospodarsko in tehnično sodelovanje med Sirijo in SZ - Arabci vsklajujejo svoje stališče glede vprašanj skupnega interesa

DAMASK, 3. — Sirski in egiptovski predstavniki so nocoj podpisali sporazum o ustanovitvi skupnega odbora, ki bo imel nalogo predlagati v treh mesecih ukrepe za dokončno gospodarsko zedinjenje obeh držav.

Na podlagi sporazuma bosta Egipt in Sirija znova proučili in razširili svoj dosedanji trgovinski sporazum, spodbujali bosta razvoj skupnih trgovinskih podjetij ter si bosta vzajemno nudili tehnično pomoč. Dalje bosta pospešili ustanavljanje skupnih industrijskih, trgovskih in bančnih družb ter družb za letalski in pomorski promet, kakor tudi zavarovalnic. Državljani ene države bodo lahko razvijali kakršno koli trgovsko dejavnost v drugi državi.

Egiptovski finančni minister, ki je v Damasku podpisal omenjeni sporazum, je listu «Al Kabas» izjavil, da bo Egipt stavil v času vojne in v času miru vse svoje vire na razpolago Siriji, ker želi omogočiti, da Sirija uresniči vse svoje narodne težnje. «Vse je pripravljeno, da se ustvari gospodarska enotnost med obema državama, zato da se omogoči koordinacija njunih naporov in da se premagajo gospodarske težave, ki jih imperializem ustvarja v njuno škodo,» je pripomnil minister.

Iz Moskve pa javljajo, da bodo na podlagi pripravljalnih pogajanj v kratkem podpisali v Damasku sporazum za gospodarsko in tehnično sodelovanje med SZ in Sirijo, kakor je že omenilo sirsko-sovjetsko sporočilo od 6. avgusta letos. V ta namen bo v kratkem prišla v Damask sovjetska gospodarska delegacija.

Sirska gospodarska delegacija, ki se je razgovarjala v Moskvi, je nocoj prišla v Prago, kjer se bo razgovarjala s predstavniki češkoslovaškega ministrstva za zunanjo trgovino.

V zvezi s Hendersonovimi razgovori na Srednjem vzhodu je sirski zunanji minister Bitar danes na tiskovni konferenci izjavil med drugim: «Upamo, da je gospod Henderson zbral točne podatke o Siriji; toda poudarjamo, da lahko dobi res točne podatke samo v Siriji. Mislimo, da je gospod Henderson zgubljal svoj čas, ko se je obrnil na odgovorne činitelje nekaterih bližnjih držav, ker ti izražajo mnenje samo v skladu z zahodno politiko, za katero so se opredelili.»

Zatem je Bitar izjavil: «Kar se tiče našega sodelovanja s Sovjetsko zvezo, je to izključno gospodarsko in ima namen finansiranja naših važnih načrtov s sprejemljivimi obrestmi 2,5 odstotka. Če nismo sprejeli posojil od Zahoda, je bilo zaradi tega, ker so od nas zahtevali mnogo višje obresti kakor Sovjetska zveza. Toda vedno smo pripravljeni sprejeti pomoč od Zahoda z istimi pogoji kakor od Sovjetske zveze.

V Kairu pa nadaljuje politični odbor Arabske lige svoje zasedanje. Danes so poslušali poročilo predstavnika Omanskega imana o britanskih napadih. Jutri pa bo govoril predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte.

Danes so tudi sklenili dati navodila tajniku lige, naj stopi v stik z vlado Gane, da dobi pojasnila o odnosih te vlade z Izraelom. Po seji je podtajnik lige izjavil, da je naravni položaj države Gana v afriško-azijski skupini. Kakor je znano, je izraelski predstavnik izjavil v Jeruzalemu, da bo Gana v kratkem sklenila z Izraelom trgovinski sporazum, na podlagi katerega bo Izrael med drugim prispeval k industrijskemu razvoju Gane, v katero bo poslal svoje strokovnjake.

Ugotavlja se tudi, da bo načelnik izraelskega glavnega štaba general Dajan, ki je sedaj na obisku v Južni Afriki, obiskal tudi Gano, kamor ga je povabil predsednik vlade Nkrumah.

Poleg tega so danes sklenili da bodo države članice Arabske lige podprle ponovno izvolitev Hammarskjoelda za glavnega tajnika OZN. Dalje bodo podprle kandidaturo libanonskega kandidata Malika za predsedstvo glavne skupščine OZN ter kandidaturo Kanade in Peruja za Varnostni svet.

V kairskem parlamentu pa je egiptovski obrambni minister general Amer izjavil, da je Egipt več kot podvojil svoje letalske sile v času po napadu na Suez lanskega novembra. Dejal je, da so se egiptovska letala, ki so bila glavni predmet angleško-francoskih napadov, zatekla na letališča v južnem Egiptu in v Saudovi Arabiji. General Amer je tudi sporočil, da je egiptovska vojska zaradi angleško-francoskega in izraelskega napada zgubila skupno 2100 mož.

—«»—

«Gospodarska izjava» namesto «gospodarske konvencije»

BUENOS AIRES, 3 — Po treh tednih zasedanja se je danes končala medameriška gospodarska konferenca brez slehernega praktičnega rezultata. Konferenca ni uspela predvsem zaradi negativnega stališča ZDA do predlogov in zahtev držav Latinske Amerike. Snoči so na konferenci soglasno odobrili «buenosairesko gospodarsko izjavo», ki vsebuje deset točk in ki nadomešča načrt «splošne gospodarske konvencije», katerega so prepustili v rešitev tajništvu Organizacije ameriških držav, in sicer po dolgih in brezuspešnih razpravljanjih, v katerih se je jasno pokazala opozicija ZDA.

Buenosaireška izjava se omejuje na naštevanje splošnih načel gospodarskega sodelovanja med ameriškimi državami.

Sklep o odložitvi uresničenja «splošne gospodarske konvencije», ki naj bi predstavljala začetek nekakega vseameriškega skupnega tržišča, so izrazili z resolucijo, ki poudarja pomanjkanje soglasja v tem vprašanju. Omenjena izjava priporoča zlasti povečanje trgovinske izmenjave in mednarodna posvetovanja o valovanju cen osnovnih surovin. Poleg tega podčrtava, da je treba investirati kapital za izboljšanje raznih naprav in prometnih zvez. V ta namen priporoča tudi tesnejše tehnično in znanstveno sodelovanje ter okrepitev gospodarskega in socialnega sveta Organizacije ameriških držav.

Gospodarska izjava poudarja nadalje, da je razvoj ameriške celine neločljiv od gospodarskega in socialnega razvoja držav, ki jo sestavljajo. Zato se predlagajo povečanje medameriške in mednarodne trgovinske izmenjave, uvedba mednarodnega sodelovanja glede surovin, olajšave za izmenjavo kapitala, strojev in tehnikov ter sklenitev sporazumov o svobodnem tranzitu s sredozemskimi državami.

Resolucija pa poudarja, da so sicer diskusije pripomogle, da so se seznanili s stališči raznih vlad glede načrta splošne gospodarske konvencije, da pa ni bil možen sporazum o osnovnih načelih,

Na seji vlade so se izognili razpravljanju o odnosih do Arabcev in o Srednjem vzhodu

Tanassijevo poročilo na sestanku vodstva PSDI - Polemika med predsednikom ACLI in don Sturzom - Nenni o socialistični združitvi

(Od našega dopisnika)

RIM, 3. — Današnja seja ministrskega sveta ni prinesla v političnem življenju nič novega. Ministrski svet je odobril samo veliko število zakonskih osnutkov in sprejel razne odloke. Med drugim je razpravljal tudi o vinski krizi ter odobril zakonski ukrep o zvišanju nekaterih poštnih in brzojavnih tarif in sporazum o sodelovanju z ZDA o uporabi atomske energije v miroljubne namene. Poročilo o zunanji politiki, ki bi ga bil moral imeti Pella, je odpadlo.

V razgovoru z novinarji po vladni seji je Pella izjavil, da bo podal svoje poročilo o zunanji politiki na seji vlade med 12. in 15. septembrom, ko se bo vrnil s svojega potovanja v Iran. Potem pa bo Pella odpotoval na zasedanje glavne skupščine OZN v New York. Tudi napovedane Pellove tiskovne konference ne bo in je bila odložena na čas pred odhodom italijanske delegacije na zasedanje OZN.

Potemtakem ne bo nič z najavljeno novo politiko palače Chigi nasproti Arabcem. Predvsem je šla v nič diskusija o načrtu sredozemskega sporazuma med Italijo, Francijo, Spanijo, Libijo, Tunizijo, Marokom in Alžirom. Zdaj vsekakor ni ugoden trenutek za takšne načrte spričo zaostritve sporov med Francijo in Tunizijo in ostrih borb v Alžiru. Razpravljanje o tem sporazumu je sicer oživelo v zvezi z Gronchijevim obiskom na Srednjem vzhodu, toda kmalu se je pokazalo, da nima smisla začeti konkretnih pogajanj, ker bi si nakopali le sovraštvo Arabcev, saj ne more Italija voditi samostojne politike.

Danes se je predsednik Gronchi ločeno razgovarjal s predsednikom vlade Zolijem in zunanjem ministrom Pello. V rimskih krogih menijo, da so se ravno na teh razgovorih sporazumeli, da ne bodo načenjali načrtov, ki bi utegnili škodovati Gronchijevemu poslanstvu v Iranu.

Danes ob 18.15 se je sestalo tudi vodstvo PSDI. Na sestanku je strankin tajnik Tanassi najprej prebral poročilo tajništva za bližnji kongres. Poročilo našteva pobude PSDI za dosego socialistične enotnosti, seveda na osnovi njenih pogojev. Poročilo trdi, da so na kongresu PSI v Benetkah prevladali filokomunistični elementi. Ko govori o odnosih s krščansko demokracijo, utemeljuje svojo opozicijo do enobarvne Zolijeve vlade s trditvijo, da predstavlja ta vlada monopol oblasti, ki ga izvaja s pomočjo skrajne desnice. Nato se poročilo hvali z uspehi, ki naj bi jih dosegla PSDI s svojim sodelovanjem v štiristrankarski koaliciji na socialnem področju.

Zadnji del poročila govori o odnosih s strankami in pravi, da obstajajo v Krščanski demokraciji skupno ljudske in reakcionarne težnje ter izraža upanje, da se bodo napredne težnje v stranki okrepile.

Kot je bilo pričakovati, napada poročilo komunistično stranko, hkrati pa medlo omenja možnost mednarodne pomiritve po naročilih Hruščeva na XX. kongresu KP SZ. Glede bodočega programa zagovarja PSDI sodelovanje v vladi s Krščansko demokracijo, reformo senata z zvišanjem števila senatorjev in pristaja na uvedbo deželnih avtonomij. V programu je tudi borba proti monopolom, za kar je treba ločiti podjetja IRI od Confindustrie, in splošna agrarna reforma. Poročilo se precej domišljavo zaključuje s trditvijo, da je odvisen bodoči razvoj italijanske družbe od okrepitve PSDI.

V imenu desnega krila je podal poročilo Simonini, ki med drugim nasprotuje ustanavljanju avtonomnih dežel. Njegovo poročilo se razlikuje od poročila večine tudi v tem, da zagovarja koalicijo štirih sredinskih strank, katerih funkcija je nenadomestljiva.

Jutri bosta prebrala svoji poročili Matteotti in Zagari. Matteotti je zanikal vest, da se je že sporazumel s Saragatom za obnovitev sodelovanja, Zagari pa je dejal, da niso resnične vesti, ki mu pripisujejo namen, izstopiti iz stranke, če ne pride na kongresu do razčiščenja.

Med drugimi novicami naj omenimo še polemiko med don Sturzom in predsednikom ACLI Penezzatom, ki v članku v listu «Azione Sociale» odgovarja staremu sicilijanskemu senatorju na njegove očitke, češ da akcija ACLI škoduje politiki krščanske demokracije. Penezzato pravi, da sama volilna pravica ne zadostuje aktivno udeležbo krščanskega delavstva v političnem življenju.

«Osservatore Romano» pa je odgovoril na članek, ki ga je objavil Lelio Basso v «Avantiju» o odnosih med socialisti in katoličani. List zagovarja seveda stališče, da ima Cerkev pravico narekovati norme za javno delovanje katoličanov. Na Bassov očitek, da se morajo katoličani otresti «mladoletnosti» v pogledu Cerkve, pa očita list socialistom «mladoletnost» v odnosu do komunistov. Vse to kaže, da Vatikanu prav nič ne diši možnost sodelovanja med katoličani in socialisti.

Tajnik PSI Nenni pa je poslal poslancu Mondolfu iz levega krila PSDI pismo o socialistični združitvi, ki bo objavljeno v prihodnji številki revije «Critica Sociale«. V pismu pravi, da obstoje vsi objektivni pogoji, ki silijo socialiste k združitvi. Eden izmed teh pogojev se je uresničil odkar so socialisti in socialdemokrati oboji v opoziciji, pa čeprav na različnih položajih. Opozicija socialdemokratov e namreč medla, opozicija socialistov pa aktivna, ker postavlja demokristjanom alternativo v vseh političnih in socialnih vprašanjih in ker se pri naporih za preprečitev desničarske rešitve obrača na demokristjansko levico, predvsem pa na katoliške množice, ki jih opozarja na istovetnost njihovih interesov z interesi socialističnih množic.

Toda obstoj objektivnih pogojev ne zadostuje za uresničenje določenega dogodka, če ne pride pri tem do izraza subjektivni činitelj volje in odgovornosti ljudi. Za združitev socialistov je zato potrebna vsakodnevna zavestna akcija za premostitev raznih ideoloških in političnih razlik. Od izbire vodstva na bližnjem socialdemokratskem kongresu bo torej odvisno, ali bo pot k socialistični združitvi odprta.

—«»—

E. Roosevelt na obisku v SZ

MOSKVA, 3. — Danes popoldne je prišla na obisk v Moskvo gospa Eleonora Roosevelt. Ob prihodu v Moskvo je izjavila, da bo ostala v SZ do 28. septembra. Med drugim bo obiskala Leningrad in Stalingrad. Izjavila pa je, da bo morda podaljšala svoje bivanje v SZ, kar pa bo odvisno od tega, s kom se bo imela sestati.

Kar se tiče njenega potovanja na Kitajsko, je izjavila, da se je ameriški državni departma temu potovanju uprl.

—«»—

V SZ rakete na atomski pogon

TORONTO, 3. — Med nekim razgovorom v Torontu je sovjetski znanstvenik Ivan Baradin, ki je sedaj na obisku v Kanadi, izjavil, da Sovjetska zveza pripravlja poizkuse z izstrelki na atomski pogon ter s stratosferskimi raketami.

Prof. Baradin, ki je predsednik sovjetske organizacije za geofizično leto, je izjavil, da je pred uporabljanjem jedrskega goriva za pogon izstrelkov potrebno pripraviti dovolj odporno zlitino, ki bo lahko prenesla ogromno vročino jedrske eksplozije. Drugo vprašanje je v tem, da se zagotovi trajna jedrska reakcija, ki je potrebna za pogon izstrelka na velike razdalje. Prof. Baradin, ki je tudi predsednik moskovske akademije znanosti, vodi sovjetsko delegacijo 59 znanstvenikov, ki sodelujejo pri zasedanju mednarodne zveze za geodezijo in geofiziko.

—«»—

S. Vukmanović obišče Mongolijo

BEOGRAD, 3. — Danes so uradno sporočili, da bo podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, ki je na potovanju po azijskih državah, od 14. do 16. septembra na vabilo mongolske vlade obiskal Mongolijo.

Eisenhower je hudo razočaran zaradi ravnanja kongresa

Oživitev rasistične gonje v nasprotju z zakonom o državljanskih pravicah in z razsodbami zveznega sodišča

WASHINGTON, 3. — Predsednik Eisenhower je večidel svoje tiskovne konference posvetil delu kongresa, ki se je po sedmih mesecih zasedanja končalo. Navedel je vrsto zakonskih načrtov, glede katerih je prišlo med zakonodajnim telesom in vlado do kompromisa. Med temi so pristop ZDA k mednarodni ustanovi za atomsko energijo, zakon o osnovnih državljanskih pravicah, zakon o zaščiti tajnosti arhivov FBI itd. Eisenhower pa je pohvalil kongres, ker je odobril izvajanje njegove doktrine na Srednjem vzhodu.

Potem pa je naštel vrsto zakonskih načrtov, glede katerih sta se obe zbornici izrekli negativno ali pa nanje le delno pristali. Pri tem ni prikrival svojega razočaranja. Predsednik je predvsem omenil program medsebojne varnosti ter je ponovno poudaril da je za ZDA nujno zgotoviti lastno obrambo in varnost «svobodnega sveta» z vzdrževanjem vojaških oporišč v inozemstvu in z okrepitvijo obrambnega potenciala zaveznikov ZDA z njihovo pomočjo. Vsakršno krčenje te pomoči pomeni kratkovidno politiko, kajti če ZDA ne podpirajo sil «svobodnega sveta», morajo močno zvišati izdatke za svojo obrambno bilanco.

Glede finančne politike vlade je Eisenhower izjavil, da sedanja nagnjenost k inflaciji predstavlja glavno vprašanje ameriške notranje politike in vlada se stalno trudi, da bi se ohranile cene na dosedanji ravni. Nato je zanikal trditve, da namerava vlada uvesti nadzorstvo nad gospodarstvom ter priznal, da njegova politika ni imela takšnega uspeha, kot je pričakoval. Toda kljub temu se ne bo do konca svojega vladanja odpovedal metodam in načelom, katera smatra za najboljša v interesu ameriškega naroda.

Politični opazovalci vidijo v tem nasprotovanju Eisenhowerjevim načrtom odkrito prizadevanje demokratske stranke, da bi izkoristila zmago na lanskih parlamentarnih volitvah ter se polagoma dokopala do predsedniškega mesta.

Kar se tiče zakona o državljanskih pravicah, ki ga je kongres delno sprejel, pa se tudi jasno vidi, da ga v nekaterih zveznih državah že sabotirajo. Guverner Arkansasa je odredil obsedno stanje in ukazal četam, da so obkolile višjo šolo, da bi preprečil stik med belimi in temnoputimi študenti ob začetku šolskega leta. Guverner je izjavil, da je bil prisiljen k temu, da bi preprečil nasilje. Toda ta njegov sklep krši jasno razsodbo zveznega sodišča o plemenski integraciji v šolah. Zagovorniki plemenske ločitve pa so izjavili, da ne bodo nikoli dopustili, da se ta ločitev v šolah ukine. Zaradi tega ni prišel danes v Little Rocku v Arkansasu noben črnec v višjo šolo. Predsednik Eisenhower je izjavil, da bo minister za sodstvo Brownel izvedel preiskavo o uporabi vojaštva po guvernerju v Arkansasu.

Greensborowu so prišli štirje črnci v šolo v spremstvu policijskega oficirja, kljub temu pa so jih belci zmerjali in jim grozili.

Foreign Office o Lloydovem obisku v Beogradu

BEOGRAD, 3. — Jutri zjutraj bo prispel s posebnim vojaškim letalom v Beograd na uraden obisk britanski zunanji minister Selwyn Lloyd. Uradni predsednik Foreign Officea je izjavil danes v Londonu na tiskovni konferenci, da bodo razgovori v Beogradu zajeli splošna mednarodna vprašanja in da bo pred koncem obiska verjetno objavljeno uradno sporočilo o razgovorih.

V izjavi dopisniku beograjske «Politike» je britanski zunanji minister pred odhodom poudaril, da upa, da bodo njegov obisk v Jugoslaviji in razgovori z jugoslovanskimi državniki poglobili medsebojno razumevanje. Vodja Foreign Officea je izrazil zadovoljstvo, ker bo obiskal Beograd in je poudaril, da se z zadovoljstvom spominja obiska predsednika republike maršala Tita in podpredsednika Edvarda Kardelja v Veliki Britaniji ter gostoljubnost, ki je je bil deležen Eden, ko je leta 1952 obiskal Jugoslavijo. Potem ko je pripomnil, da sta Jugoslavija in Velika Britanija v zadnjih tridesetih letih kazali mnogo odločnosti v obrambi svoje neodvisnosti in zoperstavljanju politiki sile, je Selwyn Lloyd poudaril, da ta tradicija ustvarja trdno osnovo za medsebojno sodelovanje obeh držav in za iskreno spoštovanje enega naroda do drugega.

Z beneškega festivala

Včeraj trije dobri filmi

Francoski «Napadalna četa», ameriški «Poln klobuk dežja» in italijanski «Krik»

(Od našega posebnega dopisnika)

BENETKE, 3. — *Ko je danes takoj popoldne na Lidu deževalo, nam to res ni povzročalo zaskrbljenosti. Vedeli smo namreč, da se ne bomo prikazali iz «Palače filmov», dokler ne bo noč, in v tem času se tudi vreme lahko spremeni.*

Ze ob dveh popoldne se je začel spored. Videli smo francoski film Auberta «Napadalna četa». Dejanje se razvija v Indokini in nam prikazuje nelahko življenje francoske čete, ki ima zasedeno neko vas. Domačini, razen nekaterih kolaboracionistov, so namreč več ali manj povezani s partizanskim gibanjem in končno mora četa podleči. Film je zelo dobro narejen in vreden ogleda. (Tu je bil že pred dnevi na sporedu, pa so ga na željo pokazali še enkrat. Enako upamo, da bodo Poljaki še pokazali svoj film «Kanal»).

Potem je prišel na vrsto glavni film na uradnem sporedu «Poln klobuk dežja». V pretekli gledališki sezoni smo že videli to delo M. V. Gazza, ko je z njim nastopila skupina Albertazzija. Danes pa smo prisostvovali predvajanju filmske priredbe tega dela. Režiser je Fred Fillemann, Dunajčan, ki že dolgo živi v ZDA. (Priboril si je že tudi Oscarja s svojim velikim filmom «Od tu do večnosti»). Filmu, ki smo ga danes gledali, se lahko prizna, da je z vseh strani zelo dobro izdelan, pa čeprav nam ni pokazal kaj originalnega.

Mladi mož Johnny se je vrnil iz korejske vojne. Tam je bil dlje časa v bolnišnici in za pomirjenje bolečin je zaužil toliko morfija, da mu je morfij postal potreba, in sedaj trpi kot morfinist. Zena, ki pričakuje otroka, tega ne ve, pač pa ve Johnnyjev brat Polo, ki pač ne more prenašati bratovega trpljenja in mu rajši pomaga tako, da mu daje denar za nabavo morfija. Johnnyju dobavlja morfij neka tolpa, ki ga ima popolnoma v oblasti. Zena že sklene, da bo moža zapustila, kajti prepričana je, da ima Johnny kako drugo žensko, ko ponoči vedno odhaja. Ne ve namreč, da hodi po morfij in denar si skuša pridobiti celo tako, da v mrzli noči čaka z revolverjem na žrtev, ki bi ji odvzel denar. Toda ko pride žrtev, nima poguma, da bi streljal.

*Zena in Polo se zaljubita, toda njun moralni čut ju zadržuje pred vsako nepremišljenostjo. Končno Polo proda še zadnje, kar ima, da bi rešil brata — svoj avto. Toda ob

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 18,3, najnižja 15,5, zračni tlak 1011,7, vlaga 61 odst., padavine 13,2 mm, morje razburkano, temperatura morja 21,6.
Vreme danes: Pretežno oblačno z delnimi razjasnitvami.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 4. septembra
Rozalija, Zala
Sonce vzide ob 5.28 in zatone ob 18.39. Dolžina dneva 13.11. Luna vzide ob 15.54 in zatone ob 0.52.
Jutri, ČETRTEK, 5. septembra
Lovrenc, Nedeljka

Na sinočnji izredni seji tržaškega občinskega sveta

Občinski svet je z večino glasov sprejel ostavko župana in odbora

Propadli manevri demokristjanov, da bi preprečili sprejetje ostavke
Samo odbor, ki bo užival podporo levice, lahko reši občino pred komisarjem

Z veliko večino glasov je na snočnji izredni seji tržaški občinski svet sprejel ostavko župana in odbornikov, s čimer se je ponovno pričela kriza občinske uprave, ki bo po vsej verjetnosti privedla do imenovanja prefekturnega komisarja in novih volitev.

Na tajnih volitvah, do katerih je prišlo šele po več ur trajajoči, včasih zelo razburljivi razpravi, je glasovalo 59 svetovalcev (monarhist Antonini je odsoten): glasovanja se je vzdržalo 16 odbornikov in župan ter 9 svetovalcev MSI; 6 svetovalcev (kot je razvidno iz glasovalnih izjav, gre za preostale 4 demokristjanske glasove, glas svetovalca PLI in preostali monarhistični glas) je izjavo o odstopu občinskega odbora in župana zavrnilo, 28 svetovalcev pa je glasovalo za sprejetje ostavke (KP, NSZ, PSI, UP, Gruber-Benco, PSDI, SDZ, PRI).

Določeno presenečenje je predstavljalo samo stališče misinov, ki so se glasovanja vzdržali. Znano je da je bil tej stranki zelo pri srcu Bartolijev desno usmerjeni odbor in da ga je zaradi tega tudi podpirala, pri čemer pa je prišlo do notranjih zelo ostrih sporov med fašisti samimi. Demokristjansko vodstvo prav tako zaradi notranjih nasprotij v lastni stranki — saj so med njimi tudi antifašisti, ki se nikakor niso hoteli spečati s fašisti — ni moglo nikoli do kraja odkrito sprejeti fašističnih glasov in se jih je vsaj na zunaj sramežljivo otepalo.

Odnosi med MSI in KD so preprečili vse druge mahinacije, da bi na kakršen koli način ohranili sedanji demokristjanski odbor z Bartolijem na čelu in o katerih smo že včeraj precej točno in podrobno poročali.

Tak poskus je predstavljalo n. pr. pismo podprefekta Macciote občinskemu svetu, v katerem zahteva, da občinski svet reši pereča upravna vprašanja, ker bo drugače imenovan komisar, ki bo upravljal občino. S tem pismom, ki ga je prečital župan, se je tudi pričela snočnja seja. Takoj nato je župan prečital še besedilo ostavke občinskega odbora.

Se preden pa se je pričela razprava o ostavki, je svetovalec Muslin (KP) predlagal, da bi občinski svet takoj sprejel sklep o izboljšanju prejemkov uslužbencem ACEGAT, kar je juridično možno, ker ostavka še ni bila sprejeta in s čimer bi se rešilo to zelo pereče vprašanje, ki zadeva veliko število družin. Po kraji, ponekod zelo vroči diskusiji, v katero sta posegla svetovalca Lonza (PSDI) in Stopper (KD), je župan ta predlog odbil.

Sledila sta dva predloga desničarskih strank, da bi ohranili občinski odbor pri življenju. Svetovalec Morelli (MSI) je tako pozval odbor in župana, naj prekličejo ostavko in dajo takoj na razpravo proračun, ker imajo za njegovo sprejetje zagotovljeno večino glasov. Monarhist Origone pa je formalno predlagal, naj pred glasovanjem o odstopu, občinski svet pozove odbor in župana, da ostavko umaknejo.

V razpravi o teh dveh predlogih je svetovalec Gr. Pincherle (UP) dejal, da z zadovoljstvom prisostvuje padcu občinskega odbora, ki ga podpirajo fašisti, saj je tak odbor pomenil, da se ni reševalo vprašanje proste cone, avtonomne uprave itd. S padcem tega odbora pa niso izčrpane vse možnosti za rešitev krize, ker bi bilo mogoče postaviti listo širše socialistične koncentracije ali pa listo sredine, ki bi uživala podporo tako imenovane «male levice» in ki bi lahko izvršila vsaj minimalni socialni program. Načelnik skupine KD v občinskem svetu je nato odbil oba predloga desničarskih strank, kar je storil tudi svetovalec Gepp. (PRI).

Odv. Caravelli (MEN) pa je poudaril, da do krize v občinskem svetu ni prišlo iz teh ali onih drobnih nasprotij, temveč zaradi tega, ker del občinskega sveta ni interpretiral želj tržaškega prebivalstva po rešitvi gospodarskih vprašanj in ostalih upravičenih socialnih teženj. Zelo ostro je svetovalec obsodil KD in sosedanje upravitelje ter obsodil misinski poskus, da bi prešli na ponovno glasovanje o proračunu in tako rešili krizo. Poudaril je, da so prav misini povzročili krizo, ko so se izognili glasovanju s tem, da so zbežali iz dvorane, torej na način, ki prav malo odgovarja njih programu.

Po nadaljnji razpravi, v katero so posegli še nekateri drugi svetovalci, je župan odbil predlog MSI, svetovalec Origone pa je umaknil svoj predlog, ker bi glasovanje o njem privedlo do istega rezultata kot glasovanje o ostavki.

Po tej dolgi dobati o postopku se je pričela šele razprava o odstopu župana in občinskega odbora, katero je začel načelnik demokristjanske skupine v občinskem svetu Stopper, ki je skoro dobesedno ponovil izjavo, ki jo je že dal po radiu in kjer formalno potrjuje stališče KD, da hočejo ostati stranka centra in kjer je tudi odbil predlog PRI po sestavi novega odbora, ki bi imel vnaprej zagotovljeno podporo strank «male levice».

Svetovalka Gruber-Bencova pa je ostro obsodila KD, češ da se ni hotela nikoli odločiti in da od volitev naprej izdaja vsako stranko, s katero se je povezala za upravo občine. To se je videlo s prvim tristranskarskim odborom, ki je sicer proglasil zadovoljiv program, vendar so ga pray predstavniki KD pričeli takoj sabotirati, čim se jim je posrečilo izvoliti župana in odbor. Praktično isti odbor je po krizi ponovno zrasel s podporo fašistov, katere pa je spet izdajal, tako da je ponovno prišlo do krize.

Tržaške stranke so ostro ločene na tri tabore: na eni strani so vse stranke levice, ki imajo za program deželno avtonomijo, prosto cono in rešitev drugih perečih gospodarskih ter socialnih vprašanj, na drugem polu pa so desničarske stranke, ki nočejo niti razpravljati o teh vprašanjih. Samo KD je vedno plavala v sredini in se ni hotela odločiti glede teh vprašanj, zaradi česar leži prav na tej relativno največji stranki največja odgovornost za sedanjo krizo.

Do kaj malo parlamentarnih besed je prišlo med intervencijo svetovalca Lonze (PSDI), saj so se iz ust župana in demokristjanskih odbornikov čuli «fatte schifo», «laž» in podobno, ko je socialdemokratski prvak očital demokristjanom, da so se polastili materiala, ki so ga zbrale občinske komisije, za svoje strankarske cilje, ko je govoril o tajnih sporazumih med KD in MSI in ko očital demokristjanom, da mislijo obdržati komisarja na oblasti v občini do prihodnje jeseni, kot je to že rekel v razgovoru z vladnim komisarjem generalni tajnik KD Fanfani.

Nič manj ni bilo živahno med govorom svetovalca Teinerja (PSI), ki je očital sedanjemu vodstvu KD, da je izdala socialni program De Gasperija, in da istočasno roma na njegov grob ter tam polaga vence. Teiner je nato dejal, da je treba narediti še vse možne poskuse, da pride do novega občinskega odbora, ki bo res lahko upravljal občino ter da bo podprl odbor, ki bi lahko prejel podporo «male levice». Dr. Dekleva (NSZ) je v svoji izjavi podčrtal, da je stališče NSZ dobro znano in da je ta skupina vedno nasprotovala enobarnemu odboru ter tem bolj odboru, ki bi užival podporo desnice. Vendar pa NSZ želi, da bi prišlo do rešitve krize z ustanovitvijo demokratičnega odbora.

Predstavnik KPI Burlo je obsodil razne manevre, da bi s pomočjo fašistov obdržali na oblasti župana Bartolija in sedanji odbor ter dejal, da so pripravljeni podpreti odbor, ki bi imel za župana Dulcija, odnosno rešitev, ki so jo predlagali republikanci.

Tudi med to razpravo je svetovalec Origone (monarhist) predložil nov manever, s katerim je skušal rešiti vsaj župana. Svetovalec je namreč predlagal, da bi ločili glasovanje na dva dela, tako da bi posebej glasovali o ostavki župana in posebej o ostavki odbora, pri čemer bi logično za župana glasovali tudi odborniki. Na ta način bi lahko z združenimi glasovi KD, PLI, monarhisti in MSI odbili ostavko župana, ki bi lahko takoj predložil v glasovanje ponovno zaupnico dosedanjemu enobarnemu odboru. Očitno monarhistični svetovalec ni bil dobro obveščen o zadnjih stališčih KD in MSI ter ni vedel, da tega predloga fašisti očitno niso mogli sprejeti, tako da je bil zelo presenečen, ko je izvedel, da so se misini odločili — kot smo že zgoraj omenili — da se bodo glasovanja vzdržali. Razpravo je zaključil župan, ki je jokal nad «legge truffa», dejal, da ne bi ostal niti eno minuto na županskem stolu, če ne bi bil prepričan, da je užival podporo prebivalstva ter na njegov običajen način z neizbranimi izrazi odgovoril na kritike svetovalcev.

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV NOV

OBVESCA

svoje člane, da je Banca d'Italia začela izplačevati jugoslovanske vojne invalidnine (pokojnine).

Zainteresirani bodo o izplačilu dobili pozivnico z datumom za dvig nakazanega zneska. Zato naj ne hodijo na banko brez pozivnic in naj se držijo določenega datuma.

Predstavniki delodajalcev in delavcev na Uradu za delo

Zahteve tržaških kovinarjev na prvem sestanku zavrnjene

Ta teden bo na Uradu za delo še en sestanek, na katerem se bodo pogajanja dejansko začela - Poziv FIOM

Kakor je bilo napovedano, so se včeraj začele na Uradu za delo pogajanja med delodajalci in sindikalnimi zastopniki glede zahtev delavcev v obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu. Po uvodnih besedah odv. Levitusa, ki je želel nekatera pojasnila glede spora n. delavskih zahtev, sta tajnika dveh sindikalnih organizacij tržaških kovinarjev podrobno obrazložila zahteve, ki so jih sindikalne organizacije predložile v imenu delavcev že pred več meseci.

Tajnik Zveze kovinarjev FIOM je pri razlagi sindikalnih zahtev opudaril, da so delavci v tržaških ladjedelnicah odločni in zahtevajo, da se spor ugodno reši. Tudi v preteklih časih so se zaradi spora z vodstvom teh podjetij delavci večkrat borili, zaradi česar je nujno potrebno končno rešiti zadevo v korist delavstva in samih podjetij, tako da bodo delavci v tržaških ladjedelnicah imeli enake delovne pogoje in mezde kot njihovi delovni tovariši v Genovi.

Sindikalni predstavniki so ponovno podčrtali, da so tržaški kovinarji pokazali svojo dobro voljo, ko so začasno prenehali stavkovno gibanje v upanju, da bi Zveza industrijcev omogočila mirna in uspešna pogajanja. Poleg tega so se predstavniki Urada za delo in omenjenih obratov tudi na včerajšnjih pogajanjih lahko prepričali, da se obe sindikalni organizaciji skoraj popolnoma strinjata glede predloženih zahtev in načina za rešitev spora.

Predstavnik Zveze industrijcev pa je ponovno poudaril dosedanje stališče delodajalcev in zavrnil vse zahteve delavstva. S svojo trdovratnostjo je dokazal, da delodajalci nimajo niti drobtinice dobre volje, da bi se spor ugodno rešil. Kljub temu trdovratnemu stališču industrijcev bo Urad za delo sklical ta teden ponovno sestanek, da bi se dejansko začela pogajanja, ker so na včerajšnjem prvem sestanku tako predstavniki delodajalcev kot delavcev le uradno sporočili svoje stališče, oziroma zahteve.

Zdaj je vsa zadeva najbolj kočljiva, zaradi česar Zveza kovinarjev FIOM vabi vse delavce, naj bodo budni in strnjeni, da bi preprečili vsako zavlačevanje pogajanj, ki bi ga nasprotna stranka morda želela, v upanju, da sploh ne bi prišlo do zaključka. Poleg tega omenjena zveza vabi delavce, naj bratsko in enotno vsak dan sledijo razvoju spora in pogajanj in naj o tem razpravljajo med seboj s svojimi sindikalnimi predstavniki.

Včeraj sta takoj po koncu sestanku tajništvi omenjenih sindikalnih organizacij v skupnem poročilu obvestili delavce o poteku pogajanj na Uradu za delo.

Izvajanje sklepov skupščine pekovskih delavcev

Pekovski delavci zahtevajo spoštovanje zakonskih določb

V pismu vladnemu generalnemu komisarju naštevajo kršitve delodajalcev ter zahtevajo njegovo intervencijo

Sindikat pekovskih delavcev pri novi Delavski zbornici CGIL je te dni posredoval pri vladnem generalnem komisarju, da bi končno odpravil stalno kršitev zakonskih predpisov, ki jo mnogi peki v Trstu zakrivijo glede delovnega urnika, tedenskih dopustov in vajenstva. Omenjeni sindikat izrecno zahteva uvedbo stalnega nočnega nadzorstva, ker bi le na ta način odpravili take kršitve in omilili brezposelnost v tej stroki. K svoji zahtevi je sindikat predložil seznam pekov, ki so bili zaradi kršitev prijavljeni, ter pekov, ki ne spoštujejo predpisov o delu v pekarnah. Pekovski delavci so trdno odločni v svoji zahtevi za spoštovanje zakonskih predpisov, zaradi tega se bodo obrnili na osrednje oblasti v Rimu in na parlament, če ne bo v kratkem času rešena zadeva v Trstu.

Na podlagi resolucije, ki je bila odobrena na zborovanju pekovskih delavcev 31. julija, je tajništvo sindikata, kakor smo omenili, poslalo vladnemu generalnemu komisarju svoje pismene pritožbe in zahteve.

Tajništvo predvsem poudarja, da peki ne spoštujejo obstoječih zakonskih predpisov kljub točnim podatkom in pritožbam, ki jih je sindikalna organizacija predložila Inšpektoratu za delo, kateri je posredoval in prijavil kršitelje pristojnim oblastem.

Zaradi omenjenih kršitev zakonskih predpisov glede delovnega urnika, tedenskih dopustov in zaščite vajencev je vedno več pekovskih delavcev brez dela, medtem ko delodajalci izkoriščajo zaposlene delavce. Sindikat pekovskih delavcev poudarja, da bi lahko zaposlil večje število brezposelnih delavcev, skoraj vse brezposelne pekovske delavce, če bi delodajalci spoštovali obstoječe zakonske predpise.

Poleg tega sindikat poudarja, da delodajalci, ki začnejo peko kruha ob 4. zjutraj, večkrat zaposlujejo manjšo skupino delavcev kot bi jo zahtevala produkcija, ali pa namesto kvalificirane delovne sile uporabljajo za nočno delo vajence. Spričo tega pokrajinski sindikat pekovskih delavcev poudarja, da je nujno potrebno stalno nadzorstvo javnih organov v zaščito zakonskih predpisov. Sindikalna organizacija zato izrecno zahteva, naj vladni generalni komisar ukrene vse potrebno, da bo stalno delovala nadzorna služba v vseh pekarnah v mestu in na deželi s pomočjo javnih organov. Na ta način bodo kršitelji državnih zakonov lahko vsak dan kaznovani, če ne bodo spoštovali urnika začetka dela kot predpise o zaposlitvi mlade delovne sile v nočnem delu in o tedenskih dopustih. Ob zaključku tajništvo omenjenega sindikata izraža svoje prepričanje, da vladni generalni komisar lahko ukrene kar je potrebno in kar bi ojačilo delovanje Inšpektorata za delo.

V strokovnem glasilu sindikata pekovskih delavcev, ki je izšlo te dni, so nekateri članki, ki bolj podrobno opisujejo kršitve zakonskih predpisov, zlasti glede nočnega dela. Mnogi peki n. pr. zahtevajo, da pekovski delavci začnejo delo tudi dve ali tri ure prej. V nekaterih pekarnah pa je vrhu tega še nezadostno število delavcev in morajo vajenci opravljati delo kvalificiranih delavcev, dobivajo pa plačo ne kot specializirani delavci, pač pa kot vajenci. Jasno je, da si delodajalci v tem primeru kopičijo dobičke na račun mlade delovne sile, kršijo zadevne zakonske predpise in pospešujejo brezposelnost.

Spričo vsega tega je nujno potrebno, da vladni generalni komisar energično nastopi in ukrene vse potrebo, da bodo vsi peki spoštovali zakonske predpise in ne bodo izkoriščali delovne sile, sicer bodo znali pekovski delavci in njihovi sindikalni zastopniki odločno braniti svoje pravice.

— «» —

Obvestilo INCA

Obveščamo vse zainteresirane prebivalce občin Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor ter Sv. Križ in bližnjih vasi, da sta bili ustanovljeni dve podružnici Urada za socialno pomoč, in sicer:

V Sv. Križu v kulturnem domu «A. Sirk» (nova Delavska zbornica CGIL), ki je odprta vsak ponedeljek od 18.30 do 20. ure;

v Nabrežini (stara vas) št. 58 pri občinskem svetovalcu Alojzu Markoviču, ki je odprta vsak ponedeljek od 17. do 18. ure.

Uradi INCA so vam *brezplačno* na razpolago v zadevah za:

— Odškodnine in spore pri bolniškem zavarovanju.
— Nezgode na delu in poklicne bolezni.
— Pokojnine za invalidnost, starost in za dediče (vdove, sirote starše).
— Podpore za brezposelnost.
— Odškodnine zavarovanja proti tuberkulozi.
— Spoštovanje zakonov o delavkah-materah in o vajenstvu.
— Hranarine v primerih bolezni, nezgode, invalidnosti, starosti pomorščakov.

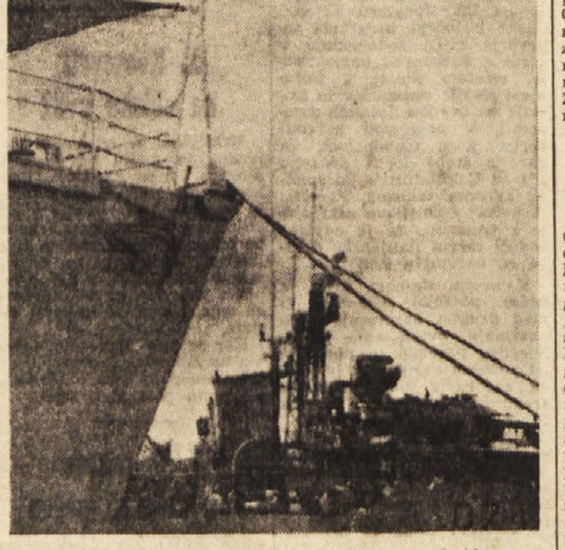

Eskadra angleških vojnih ladij, ki je bila na nekajdnevnem obisku v tržaškem pristanišču, bo danes zopet odplula. Eskadro, ki je pod poveljstvom vice-admirala Durnford-Slaterja, sestavljajo križarka «Kenya», trije rušilci, fregata, ladja-cisterna in ladja-cilj

25. številka Uradnega vestnika

Izšla je 25. številka Uradnega vestnika generalnega komisariata, ki razveljavlja nekaj ukazov bivše ZVU ter objavlja ukrepe, ki imajo veljavo na tržaškem ozemlju. Med drugim je objavljen tudi odlok št. 153, ki za jesensko lovsko sezono prepoveduje lov na prepelice na vsem območju tržaške pokrajine.

—«»—

Motorne tricikle «Guzzi» bodo izdelovali v Kopru

Kot poroča gospodarska agencija «Astra», je bil pred nedavnim podpisan sporazum med koprsko tovarno motorjev «Tomos» in italijansko tovarno «Guzzi» za odstop licence in gradnjo motornih triciklov z nosilnostjo do 500 kg. Tovarna «Tomos», ki sedaj izdeluje razne motorje po licenci avstrijske tovarne «Puch», bo torej razširila svojo proizvodnjo z italijanskimi motornimi tricikli.—«»—

Na Bledu konferenca o tranzitnem prometu

Na Bledu je bila mednarodna konferenca, na kateri so razpravljali o urnikih za prevoz blaga in potnikov po jugoslovanskem ozemlju in kjer so sodelovale železniške uprave, ki so zainteresirane pri tranzitnem prometu skozi Jugoslavijo. Konferenca je pripravila material za bližnjo železniško konferenco, ki bo v Neaplju in kjer bodo razpravljali o vskladitvi evropskega voznega reda vlakov.

Sporočilo Zveze stanovanjskih upravičencev

V Rim posebna delegacija stanovanjskih izgnancev

Delegacija pri podprefektu Molinariju in na socialnem skrbstvu

Zveza stanovanjskih upravičencev sporoča, da je v zvezi s sklepom skupščine stanovanjskih izgnancev od dne 30. avgusta odšla posebna delegacija na vladni komisariat, kjer jo je predvčerajšnjim sprejel podprefekt dr. Molinari. Delegati so od podprefekta zahtevali pojasnila glede prisilnih izgonov in o nujnosti, da bi izgnancem nakazali stanovanja. Podprefekt je v tej zvezi sporočil, da vladni generalni komisar Palamara ne misli sprejeti nobenega ukrepa, da bi prisilne izgone ukinili, češ da bi s tem škodovali zasebnikom, ki nameravajo zidati nove hiše; glede na zahtevo da bi izgnancem dali potrebna stanovanja, pa je zagotovil, da jim bo dal odgovor med včerajšnjim dnem.

Včeraj zjutraj je ista delegacija zaprosila za sprejem pri županu Bartoliju. Ceprav je bil Bartoli takrat na županstvu, ni hotel delegacije sprejeti, zaradi česar so županovo zadržanje ostro obsodili. Delegacija je zato odšla na oddelek za skrbstvo, kjer jo je sprejel dr. Gasparot. Temu so prikazali položaj in zaskrbljenost izgnanih družin ter omenili svoj predlog, da bi poslali delegacijo v Rim, kjer bi se razgovarjala z vladnimi predstavniki in predložila zakonski osnutek, ki naj bi ga poslanska zbornica in senat sprejela. Dr. Gasparot je delegaciji izrazil svojo solidarnost in povedal, da bo v najkrajšem času na razpolago 70 do 80 stanovanj za izgnane družine. Izrazil je mnenje, da bi bilo koristno, če bi posebna delegacija odpotovala v Rim.

Odbor stanovanjskih izgnancev je nato sklenil, da bo navezal stike z raznimi strankami in organizacijami ter jih naprosil za podporo in solidarnost, ki naj bi jo nudili delegaciji, ki bo odpotovala v Rim.

—«»—

IZPRED SODISCA

Za tatvino v «Upim» pogojno kaznovana

Na tržaški sodniji se je morala včeraj zagovarjati 43-letna Danica Germek iz Križa pri Tomaju. Obtožena je namreč bila, da je 8. avgusta v veletrgovini «Upim» ukradla škatlico loščila za čevlje, platnene moške hlače, dva pasa za nogavice, dve vrečici bonbonov, nalivno pero, žlico in vilice za solato, gumico, čopič za britje in nekaj drugih drobnarij, vse v skupni vrednosti 5115 lir. Sodišče jo je obsodilo pogojno na 5 mesecev in 10 dni zapora ter 8000 lir globe. Kazen pa ji ne bodo vpisali v kazenski list. Omenjenega dne je Germekova zapazila prodajalka Mirella Stolfa, ko je spravljala v torbico škatlico loščila. Povabili so jo na pregled in poklicali policijo. Pri pregledu pa so našli vse ostalo ukradeno blago in so odpeljali žensko v zapor, kjer je čakala na razpravo. Na razpravi je Germekova izjavila, da živi doma v slabih ekonomskih razmerah, ker je mož že leto dni v bolnišnici.

* * *

Na prizivnem sodišču je bila včeraj na dnevnem redu zadeva, v katero je bil zapleten 55-letni Osvaldo Del Rizzo iz Annone Veneto, ki ga je sodišče v Pordenonu obsodilo 7. 8. 1956 na 3 leta, 7 mesecev in 15 dni zapora zaradi nasilstva in spolzkih dejanj na škodo 11-letne Grazielle B. in pohotnih dejanj na škodo drugih dveh deklic v starosti 7 in 10 let.

Obtoženčev odvetnik je vložil priziv, tržaško prizivno sodišče pa je znižalo prvotno kazen na 1 leto, 7 mesecev in 17 dni zapora, ker je spoznalo Del Rizza za krivega le pohotnih dejanj, ne pa nasilstva.

—«»—

Poziv avtomobilistom

Urad za avtomobile prefekture poziva lastnike avtomobilov in motociklov s tržaško evidenčno tablico, naj čimprej vložijo prošnje za nadomestitev z evidenčnimi tablicami, ki veljajo za vso državo, in sicer zato, da se v zadnjih mesecih prepreči gneča v uradu. Urad opozarja prizadete, da je potrebnih za izdelavo in nadomestitev evidenčnih tablic okrog 40 dni. Zato naj prizadeti to upoštevajo in čimprej vložijo prošnjo. Hkrati se opozarjajo lastniki avtomobilov in motociklov, da ne bodo mogli krožiti po 31. decembru 1957 z vozili, ki ne bodo imela vsedržavne evidenčne tablice, ker jim bodo odvzeli prometne knjižice.

Včeraj popoldne v novem pristanišču

Kamion trčil v taksi potniki v bolnišnico

Udarili so se v glavo in bodo ostali nekaj dni v bolnišnici - Motorist podrl žensko na Trgu Garibaldi

Včeraj popoldne okoli 14. ure je 33-letni Ermenegildo Fattor vozil kamion v novem pristanišču. Ko je prišel v bližino skladišča št. 64, se je zaletel v taksi, katerega je vozil 62-letni Alessandro Stefanini iz Ul. Castaldi 8. Pri trčenju so se vse osebe, ki so bile v taksiju in na kamionu potolkle. Ermenegildo Fattor se bo moral zdraviti en teden zaradi udarca na desni rami, Laura Fonfiglia iz Ul. delle Docce 11 pa so sprejeli na I. kirurškem oddelku s prognozo okrevanja v 10 ali 15 dneh. Zdravniki so mu ugotovili hudo rano na levi ličnici in praske na desnem gležnju. Tudi Bruna Vulpata iz Reške ceste 2 so sprejeli zaradi hudih udarcev na glavi na I. kirurškem oddelku s prognozo okrevanja v dveh tednih. Giovannija Pergolisa iz Campo S. Luigi 3 pa s prognozo okrevanja v 10 ali 20 dneh, seveda če ne bodo nastale komplikacije. Zdravniki so mu ugotovili veliko rano na glavi. Vozili sta utrpeli le manjšo škodo.

Ob 17. uri so z rešilnim avtom RK pripeljali v bolnišnico 59-letno Francesco Budicin por. Moscardo iz Ul. Foscoli 27. Žensko so sprejeli na I. kirurškem oddelku zaradi globoke rane na laktu. V bolnišnici je povedala, da je malo prej hotela prekoračiti Trg Garibaldi. Ko je bila približno na sredi ceste se je vanjo zaletelo motorno kolo, katerega je vozil 44-letni Giovanni Bibliani iz Sesljana 11. Zdraviti se bo morala približno dva tedna.

—«»—

Aretiran pomorščak z dvema revolverjema

Dne 25. avgusta okoli 22. ure so policisti letečega oddelka aretirali pomorščaka Franca Stiena von Kolmanna roj. v Ljubljani in stanujočega v Madridu v Španiji. Mož je že dalj časa v našem mestu a je brez stalnega bivališča. Ko so ga policijski organi preiskali, so mu našli dva samokresa znamke «Beretta» kalibra 22. Moža so odpeljali na kvesturo in po krajšem izpraševanju je mož povedal, da je en samokres kupil leta 1956 v Turinu, medtem ko je drugega zamenjal za neki drugi samokres belgijskega izdelka, ki ga je kupil v Avstriji. Povedal je tudi, da sta ta dva samokresa del njegove «zbirke», ki jo ima v Španiji. Izjavil je, da ima dovoljenje od turinske kvesture, da ima lahko orožje pri sebi, dokler se nahaja v Italiji. Toda policijski organi niso verjeli njegovi zgodbi in med drugim so dognali, da je bil mož leta 1953 prijavljen sodišču zaradi posesti orožja in leta 1955 obsojen na tri leta in 6 mesecev zapora tudi zaradi nezakonite posesti orožja. Moža so odpeljali v koronejske zapore, kjer bo čakal na sodno razpravo.

IZLETI

IZLET K IZVIRU SOCE

Prosvetno društvo «Andrej Čok» priredi v nedeljo 8. septembra enodnevni izlet skozi lepo Sočko dolino k izviru Soče v Trenti. Cena vožnji 1.300 lir. Vpisovanje dnevno od 20. do 21. ure v krožku v Konkonelski ulici (Opčine).

Izlet SPDT. V nedeljo 15. septembra priredi SPDT izlet v Postojno in v novo otvorjeno kočo na Pečnem rovu. Istočasno bo ogled Notranjskega in Jamarskega muzeja v Postojni. Vpisovanje do petka v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II. od 19. do 20.30 ure.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina drage prijateljice Marije Lovrečič daruje Karlučі Skerl 2000 lir za Dijaško Matico.

LJUDSKA PROSVETA

Izvršni odbor SPZ bo imel sejo v petek, 6. t. m. ob 18. uri na sedežu.

Mladina iz Trebč uprizori ljudsko burko v treh dejanjih **«Izgubljeni in zopet najdeni mož»** v ljudskem domu v Trebčah v soboto 7. t. m. ob 20.30 uri in v nedeljo 8. t. m. ob 18. uri. Vabimo k številni udeležbi.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3. septembra t. l. se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 10 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 79-letna Amalia Bandel vd. Gerin, 53-letni Salvatore Marchese, 78-letna Maria Angela Casagrande vd. Pastore, 52-letna Olga Ban por. Brišček, 64-letni Alfredo Borgatto, 44-letna Vida Grgič por. Peris, 64-letni Bruno Libiani, 64-letni Alceste Svihalo por. Ragusin, 83-letna Maria Frisan vd. Biasutto, 98-letna Isabella Hirschberg vd. Fano.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v septembru

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

SNG v TRSTU

V soboto 7. septembra ob 20.30 na stadionu «Prvi maj», Vrdelska c. 7

Proslava 250-letnice rojstva CARLA GOLDONIJA pod pokroviteljstvom SPZ in SHLP

Primorske zdrahe

komedija v treh dejanjih

velika uprizoritev na prostem

Spisal CARLO GOLDONI
Priredil MIRKO RUPEL
Režiserja JOŽE BABIČ in MODEST SANČIN
Scenografa JOŽE CESAR in ing. arh. VIKTOR MOLKA

V nedeljo 8. septembra ob 20.30 uri na stadionu «Prvi maj»

Primorske zdrahe

Poslovilna predstava
Tee Starčeve

Prodaja vstopnic od četrtka dalje na sedežin SPZ in SHLP, v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-3-38 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni na stadionu.

Kulturne prireditve

V PETEK ob 21. uri bo v Avditoriju prvi ljudski koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Giorgia Cambisse in s sodelovanjem pianistke Nataše Kalza. Na sporedu so Rossini, Beethoven in Brahms.

RAZNA OBVESTILA

Vrtna zabava na Opčinah. PD «Andrej Čok» priredi v nedeljo 15. septembra popoldne veliko vrtno zabavo v Prosvetnem domu na Opčinah z bogatim, pestrim in zabavnim sporedom.

Vabilo prejšnjim gojencem igralske šole SNG

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Trstu vabi gojence igralske šole iz pretekle sezone 1956-57, da se zberejo na razgovor s predstavniki uprave v četrtek 12. septembra 1957 ob 20. uri v prostorih SPZ, Trst, Ul. Roma 15-II.

Uprava SNG

GLASBENA MATICA

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice za šolsko leto 1957-1958 bo do 12. septembra od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure v šolskih prostorih v Ulici Ruggero Manna 29-I. (tel. 29-779). Poučujemo klavir, vse orkestralne instrumente, nauk o glasbi in harmoniko. Sprejmemo tudi prijave za sodelovanje v šolskem pevskem zboru in orkestru.

Ravnateljstvo

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, sporoča, da traja vpisovanje za šolsko leto 1957-58 **do vključno 25. septembra 1957.** Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti se pričnejo **9. septembra 1957** po razporedu, ki je bil objavljen na oglasni deski zavoda.

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo vpisovanja za šolsko leto 1957-58 zaključila 25. septembra 1957.

Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 10. do 12. ure.

Ravnateljstvo drž. nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino št. 8-III.) obvešča prizadete starše, da bo vpisovanje za I., II. in III. razred za šolsko leto 1957-1958 do vključno 25. septembra t. l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Istočasno opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k **popravnim izpitom** v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v **ponedeljek, dne 9. septembra** t. l. ob 8.30.

Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

Ravnateljstvo industrijskega strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Dolini sporoča, da se bo vpisovanje za šolsko leto 1957-58 zaključilo 25. septembra. Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda vsak dan od 9. do 12. ure.

Popravni izpiti za I. in II. razred se bodo začeli dne 9. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored izpitov je objavljen na šolskih vratih.

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, bo vpisovanje za šolsko leto 1957-1958 **do vključno 25. septembra** vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio št. 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Ravnateljstvo drž. trgovskega strokovnega tečaja na Proseku sporoča, da se pričnejo popravni izpiti za I. in II. razred v ponedeljek 9. septembra ob 8.30. Razpored izpitov je razviden na oglasni deski. Ravnateljstvo obenem obvešča, da so v teku vpisovanja za I. in II. razred, in sicer vsak torek in petek od 10.30 do 12. ure do vključno 25. sept.

Vpisovanje v slovensko drž. učiteljišče v Trstu (Piazzale Gioberti 4) se zaključi dne 25. septembra.

Ravnateljstvo slovenske nižje srednje šole v Trstu sporoča, da je čas za vpisovanje do 20. t. m.

Vpisati se morejo vsi, ki so že obiskovali šolo in tudi tisti, ki so opravili sprejemni izpit v poletnem roku. Navodila glede vpisa dobite v tajništvu šole — Ul. delle Scuole Nuove st. 14 — vsak dan od 10. do 12. ure.

RADIO

SREDA, 4. septembra 1957

TRST PODAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 O izvoru in negi okrasnih rastlin: «Dišeči grah»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Slovenski podeželski ansambli; 13.30 Armando Sciascia s svojim ritmo-simfonič. orkestrom; 13.45 Ravel: Alborata del gracioso, simfonična slika; 13.53 Poje sopranistka Kirsten Flagstad; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Beethoven: Velika fuga op. 133; 18.20 Južnoameriški odmevi; 18.40 Paganinijeve skladbe; 19.05 Valčki iz operet; 19.15 Ivan Zor: Zgodbe za otroke od osmih do mojih let: «Povest o modri stotici»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Zbor Slovenske filharmonije; 20.50 Pianist Ralph Sharon in ritmični orkester; 21.00 Obletnica tedna: «Skladatelj Edvard Grieg ob 50-letnici smrti»; 21.15 Tartini: Koncert za violo da gamba in orkester; 21.35 Melodije iz revij; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti: «Kaj pravijo najvidnejši Italijanski kulturni delavci o neorealizmu»; 22.15 Pestra operna glasba; 22.45 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 16.45 Paolo Ferrari: «

James Gould Cozzens:

USODNA NAPAKA

V trgovino se je z ulice prišlo po treh stopnicah. Tam se je potem vsa tako ozka in dolga, natlačena ob stenah s knjigami, razširila kot volčji brlog, v pisarno, v kateri je delal ogromen, bledorumen možak, ki mu je svetila namizna svetilka. Čul je, ko so se odprla vhodna vrata, se ozri proti njim, ostro zroč skozi naočnike. Ko je videl visokega, srepega gospoda z majhnimi, pristriženimi brkicami, ki je neodločno stal pred napisom «Vsaka knjiga 50 centov», je zopet sklonil glavo do zloženega tednika, ki je ležal pred njim na mizi. Se enkrat je pogledal na stolpec «Umrli», vzel majhen listek in nanj nekaj zapisal. Ko je končal, je videl, da je gospod z brčicami prišel do njega.

«Izvolite, gospod?» reče in potiska listek proč. «S čim vam morem postreči?»

Gospod z brčicami ga je srepo gledal. «Govorim z lastnikom, Mr. Jorethom?»

«Da, gospod.»

«Dobro. Moje ime je Ingalls — polkovnik Ingalls.»

«Me veseli, polkovnik! Kaj želite?»

«Vidim, da vas ime ne spominja na nič.»

Mr. Joreth si je snel naočnike in ga je pogledal preiskujoče. «Ne, gospod. Obžalujem, toda ne. Ingalls? Ne. Nikogar ne poznam s takim imenom.»

Polkovnik Ingalls dene palico pod pazduho in potegne iz notranjega žepa plaščaovitek. Vzame iz njega majhen listek, ga razvije, ga bežno pogleda in ga vrže na mizo.

«Morda bo to,» pravi «osvežilo vaš spomin.»

Mr. Joreth si pomenca nos, ostro pogleda polkovnika Ingallsa in si zopet natakne očala.

«Oh!» reče. «Račun! Da, oprostite mi. Mnogo poslujem po pošti, pa mnogih ne poznam osebno. Doktor Godfrey Ingalls, Saint Johns Rectory. Ah, da, da ..»

«Pokojni doktor Ingalls je bil moj brat. Ta račun je očitno pomota. On ne bi nikoli naročil, sprejel ali pa le želel brati *take knjige*. Seveda, saj jih tudi nismo našli med njegovo zapuščino.»

«Hm!» reče Mr. Joreth. «Bomo videli!»

Mr. Joreth pomigne nekajkrat z glavo, potem pa se zavali na naslonjalo stolice.

«V redu, polkovnik,» pravi, «to je vaše mišljenje. Okus mojih kupcev me ne briga. Toda v tem primeru prav gotovo obstaja naročilo za te knjige. Petnajstega maja sem izpolnil naročilnico Seveda, pred tem so bile knjige naročene. Kar se je pozneje zgodilo, ni moja zadeva. Poudarjam, da se literatura te vrste ne brani na javnem prostoru, in da se bere skrivaj. Račun sem pošiljal redno devet mesecev. In nikdar ni bil poravnan. Jasno, nisem vedel, da je kupec, zdi se mi, da ste rekli tako, umrl. Sedaj je priložnost, da končno le izterjam ...»

«Ničvrednež ste, najnižje vrste!» vzklikne polkovnik Ingalls. «Kaj še vedno vztrajate, da je doktor Ingalls naročil take knjige? Rad bi vam povedal ...»

Mr. Joreth odvrne: «Samo trenutek, dragi gospod, prosim! Ali imate res vzroke, da ste tako prepričani o svojih trditvah? Jaz nisem žalil pokojnika. Poslal sem samo naročeno blago in imam pravico do denarja zanj. Sem reven človek. Če mi ljudje ne plačajo, kako naj si drugače pomagam, kot da ...»

«Vi, pokvarjenec ...»

Mr. Joreth je vzdignil roko: «Prosim, prosim!» je protestiral. «Vaš način pogovora je nepravičen in nepravilen, polkovnik. Dolgo sem pošiljal račune, ne da bi kar koli storil, ker nisem dobil plačila. Zavedam se neprijetnosti, ki bi jih povzročil mnogim kupcem, če bi javno izterjeval račune za take knjige. Toda vendar, vaš primer ni edini. Presenetilo bi vas, ko bi videli zaupni seznam mojih kupcev!»

Polkovnik Ingalls previdno pravi na to:

«Bodite tako ljubeznivi in mi pokažite izvirno naročilo mojega brata!»

«Ah!» odvrne Mr. Joreth, «to ni pošteno od vas, polkovnik! Saj sami veste, da vam ga ne morem pokazati. Skrajno neprevidno bi bilo od mene, če bi hranil naročilnice, zaradi katerih bi mogle nastati samo neprijetnosti. Imam samo kopijo računa, kar zadostuje za mojo terjatev. Upam, da razumete položaj!»

«Jasno!» pravi polkovnik Ingalls. «Vi ste umazan podlež in ničvrednež, in posebno bom zadovoljen, ko vas bom lopnil!» Potegne izpod pazduhe palico, Mr. Joreth bliskovito skoči s stolice in zgrabi za telefon. Obenem pa se mu je posrečilo breniti stol pod polkovnikove noge.

«Halo!» pravi, «potrebujem policijo!» Nato odpre predal in vzame iz njega samokres. «A sedaj, gospod,» pravi, naslanjajoč se s hrbtom na steno, «bo kmalu vse razjasnjeno. Dovolj ste me zasramovali, tudi to ima svoje meje! Razumem vaše razburjenje do neke mere, vendar pa to še ni razlog za tako obnašanje. Menim, da je za vas najbolje, da se spravite od tod in da mi pošljete ček za dolžni znesek, pa ne bom nikomur rekel niti besede. Če pa želite počakati policijo ...»

Polkovnik Ingalls je trdno držal v roki palico. «Mislim, da bom počakal policijo!» reče z nenavadno mirnim glasom. «Sem bil prenagel. Kar pa se tiče seznama vaših naročnikov, je očitno, da so v njem imena ...»

Palica v njegovi roki nenadoma oživi in zgrabi Mr. Joretha za roko. Samokres mu odleti na pod in polkovnik Ingalls ga brcne z nogo za sabo. «Jasno je, da sorodniki pokojnega doktorja ne bi hoteli, da bi se objavilo, kakšne knjige je ugledni pokojnik bral, kajne? Ko berete, da je kak ugleden človek umrl, mu enostavno pošljete račun za *take knjige*. In zelo pogosto vam sorodniki poravnajo take račune, da bi molčali. Genialna zamisel, gospod!»

Mr. Joreth otipa svojo bolečo roko. «Ne razumem, kakšne neumnosti govorite,» reče, «kako si predrznete ...»

«Kako se predrznem?» vzklikne polkovnik Ingalls. «To pot niste imeli sreče! Glejte, prepričan sem, da ni moj brat naročil tistih knjig pri vas in jih potem naskrivaj bral. Ko je bilo v časopisu pisano o njegovi smrti, ni bilo omenjeno, da je bil ugledni doktor že petnajst let popolnoma slep ...! Tako, gospod, prišel je policaj, ki ste ga poklicali!»

Folco Lulli in Curd Jurgens v prizoru iz filma «Oko za oko», ki je dosegel precej uspeha na filmskem festivalu v Benetkah.

V AMERIKI SE NADALJUJE «DRŽAVLJANSKA VOJNA BREZ OROŽJA»

Sever o Jugu in Jug o Severu

Ko Američani govore o južnih krajih svoje dežele, ne mislijo le na zemljepis in rasno diskriminacijo. Jug je pojem, pod katerim se razume marsikaj.

Najprej — zaostalost. Po statistiki, ki še ni povsem zastarela, je bilo še do nedavnega 2 milijona državljanov, katerih letni dohodki niso presegali 250 dolarjev. Zaostalost seveda ni le gospodarska, niti so podrejeni črnci v večji ali manjši meri edini nepremožni prebivalci Juga. Poleg tega pa je treba tudi upoštevati, da je zaostalost precej relativen pojem na vsem tem kontinentu, ki ga je industrija vrgla iz kolonialne cowboyske teme v svetlobo moderne dobe. Gospodarska konjunktura izza vojne in povojnih dni je zajela tudi najbolj zapuščene kraje in povsod spreminja življenje ljudi in njihove navade. Bilo je naglih skokov, da bi težko mogli uporabljati glede tega zastarela evropska merila.

Spričo okoliščin, da je Jug gospodarsko bolj zaostal, se tu dogajajo prizori, ki nam morejo ilustrirati to pestrost sodobne Amerike. Tu naletite na vrsto protislovnih slik in vtisov. Tako morete v Georgiji, na «globokem Jugu», zraven moderne ceste naleteti na revno in skrivljeno leseno kočo siromašnega farmerja in se vprašati: «Ali je tudi to Amerika, ki je s svojim materialnim razvojem pustila za seboj ves svet?» Ali tudi tu naletite na «civilizacijo na kolesih». Tudi v tej koči živi lastnik zakrpanega Forda ali Buicka, v katerem bi se neki angleški gentleman vozil po Piccadillyju brez sramu ali celo z večjim užitkom kakor razvajeni «yankee» v svojem bleščečem se Cadillacu. Kontrast je še večji, če veste, da imajo v takih kolibah posodo iz plastične mase, ceneno perilo iz naylona in drugo blago, kupljeno na trgu tovarniških izmečkov v zakotnih mestnih četrtih.

Industrija dela svoje, ali Jug, če ga gledamo v celoti, je vendarle na repu splošnega ameriškega standarda. V ostalem ga Sever mnogo bolj napada zaradi njegove politično-kulturne, kot pa materialne zaostalosti. Jug je «intelektualna puščava», je jedko pripomnil neki ugledni potopisec s Severa. Na Jugu je mnogo nepismenih Američanov, ni niti ene same Opere ali stalnega gledališča, ki bi ga bilo vredno omeniti. Toda Jug ima nekaj odličnih univerz, nekaj simfoničnih orkestrov na visoki umetniški ravni in nekaj književnikov svetovnega sloves (William Faulkner, Tennesee Williams, Richard Wright in drugi), četudi so njegovi velikani redno in že davno «emigrirali» na Sever ali v druge kraje.

Južnjake obdolžujejo, da so konservativni, leni in da jim je «duša zakopana v sovraštvu». Za moderne potomce «bele aristokracije» pravijo, da čutijo nagonsko potrebo sovražiti. In to vse in vsakega: črnce, industrijski Sever, napredek, ali če nima drugega predmeta, tedaj sovražijo sami sebe. Ker čutijo, da so izgubili bitko s časom, tiščijo glavo v pesek, beže od stvarnosti in iščejo uteho v trmastem sanjarjenju o preteklosti.

Južnjaki pa vračajo «zlobnemu Severu» milo za drago. Na vsako obtožbo oni odgovarjajo z enako žolčnimi protiobtožbami. Ko jih napadajo, da so konservativni, zmerjajo oni svoje kritike s Severa s «parveniji»; kadar omenjajo njihovo zaostalost, oni hvalijo svoje tradicije, češ «kje so bili ti modrijani takrat, ko je Jug imel ...»

Česa vsega Jug ni imel in kaj vse spada v kult tradicije, ki jo on tako ljubosumno brani. Kar je lepega in kar je grdega, kar je originalnega in kar je smešnega.

V vratolomni hitrosti dvajsetega stoletja je Jug dejansko ohranil do neke mere spokojnost in umerjenost. Tu je tempo nekoliko počasnejši, nervoze je manj kot na fantastično industrializiranem Severu. Jug ima sicer manj tovarn, toda popotnik dobi vtis, da je v južnjaškem temperamentu nekaj simpatičnega, ne glede na vse očitke, ki jih je slišal ali o njih čital. Zdi se mu, da je temu svetu uspelo ohraniti neke vrline, ki bi mu jih tudi najdoslednejši kritiki s Severa mogli zavidati.

Jug vas skoro brez izjeme povsod sprejme prisrčno in gostoljubno. V ljubeznivem nasmehu domačina čutite nekaj več kot trgovsko-turistične nagibe. V še bolj ljubeznivem načinu, s katerim se od vas poslovijo ob slovesu («Vrnite se ponovno, čimprej!») — je nekaj mnogo prijetnejšega od običajne, hladne poslovnosti Severa. Na Severu odrekajo Jugu tudi ta zunanji šarm z opozorilom, da «Jug ima dve obličji» in da se ono «pravo» ne vidi od daleč.

V tej «besedni vojni» je mnogo resnosti in šale in pretiravanja. Toda polemika je najbolj zanimiva, ko se Jug čuti prizadet tam, kjer je najbolj občutljiv — ko se mora braniti pred obtožbo, da ravna mačehovsko z ljudmi črne polti. Parlamentarna bitka okrog Eisenhowerjevega načrta za zaščito državljanskih pravic, ki bi se bila skoraj končala s popolnim porazom Severa, je dokazala, da se Jug zna spretno posluževati, poleg ostalega, tudi streliva, ki ga je zaplenil svojim nasprotnikom. Parlamentarci iz južnih držav so ponovno pobili argument, ki — treba je vendarle priznati — slabi pozicije politikov s Severa.

V severnih državah so črnci po zakonu enakopravni državljani. Na Jugu je diskriminacija v tej ali oni obliki legalizirana in poborniki diskriminacije nimajo trdnih tal pod nogami — ko gre za zakon. Toda v čem je stvarna razlika? — vprašujejo oni. In argumentirajo takole:

Če na Jugu obstaja diskriminacija, to še ne pomeni, da črnec na Severu bolje živi, ker so zakonski predpisi pogosto navadna hinavščina. Diskriminacija je prepovedana, toda črnec more tudi na Severu ostati brez prenočišča v hotelu z izgovorom, da so vse sobe oddane; more biti zavrnjen na univerzi z izgovorom, da so vse klopi zasedene; more biti odklonjen, če se prijavi za delo, z izgovorom, da nimajo zanj delovnega mesta; more biti prisiljen stanovati v nehigienskih naseljih z izgovorom, da mora država ščititi lastnino in pravice družb in hišnih lastnikov ...

Javna tajnost je, da je tako «izigravanje» zakona tudi na Severu ne samo možno, ampak včasih povsem očitno. V kolikor so slabe strani Severa večje, v tolikor je «upornost» Juga bolj žilava. In v toliko je tudi «državljanska vojna brez orožja» bolj zapletena.

—«»—

Storklja s protezo

Neki zdravnik iz nemškega kraja Elmshorn je dobil kaj čudnega bolnika. Storklja si je bila na prvem poletu zlomila levo nogo. Ko so jo mimoidoči, ki so videli nesrečo prinesli k zdravniku, se je poškodovana noga držala telesa na eni sami žili. Zdravnik je takoj odrezal nogo. Medtem ko se je celila rana, je pripravil svojemu «pacientu» aluminijasto protezo s prožnimi vezmi. Namesto stopala je uporabil plutovinast zamašek. Storklja je kar dobro prenesla operacijo, potem pa se je navadila tudi na protezo in zdaj veselo skače po aluminijasti nogi. Na zdravnikovem vrtu lovi žabe, vprašanje pa je, ali jo bo proteza ovirala pri letenju, ker se štorklja kar ne more odločiti, da bi razpela krila.

—«»—

Neozdravljiva bolezen

Znani specialist za otroške bolezni, profesor Hermm Widerhofer je pred medicinci pregledal na kliniki nekega otroka. Otrok je ves čas strašno kričal.

«Ta otrok ima dve bolezni: kroničen ekcem in materino neumnost. Ta, druga, je neozdravljiva.»

ALI SME ZDRAVNIK POVEDATI RESNICO BOLNIKU?

Laž iz sočutja lajša gorje

Duševno potrt bolnik je manj odporen proti bolezni - Kitajci menijo, da bolezen izgine, če se ji približamo s smehljajem - Lahko se tudi pove samo del resnice - Zdravnik se mora odločiti za tisto, kar je za bolnika najugodnejše

«Pred tremi leti je moja žena obolela za rakom. Ni vedela, da ima to strašno bolezen, in je dolgo gojila upanje, da se ji bo zdravje izboljšalo in da bo ozdravela. Nazadnje pa se je le odločila in je šla k zdravniku.

Ko jo je pregledal in natančno preiskal, ji je naravnost povedal: Imate raka!

Od tistega dne je kar vidno hirala. Nič več je ni moglo potolažiti. Celo ponoči ni spala in je neprestano mislila samo na to. Vedno je jokala. In tri četrt leta po tistem je izdahnila. Zdravnik je povedal, da je umrla za rakom. Toda jaz sem vedel, da je umrla za resnico. Resnica jo je ugonobila. Neusmiljena resnica, ki je zdravnik ne bi smel povedati, je povzročila njeno smrt.

Zadnji meseci, odkar je izvedela resnico o svoji bolezni, so bili zanjo najstrašnejše trpljenje. In tega ne bi bilo, ako bi zdravnik imel toliko poguma, da bi ji ne povedal pravega vzroka njene bolezni.»

Tako pише nesrečni mož, ki je izgubil svojo ženo zaradi tega, ker ji je zdravnik povedal resnico.

Niso si edini glede tega ljudje. Mnogi zagovarjajo stališče, da je vsaka laž grda, nemoralna in da je tako tudi pri tej. Zdravnik mora povedati resnico. Zdravnik vendar ne sme lagati. «Res je,» pravijo, «da je zdravnik dolžan ohraniti molčečnost, vendar pa je prav, da pove bolniku in njegovim najbližjim resnico. Pri tem pa mora vedeti, če je pacient zadosti močan, da more prenesti resnico.»

«Kako naj zdravnik ozdravi bolnika brez njegovega sodelovanja? Zato mora vsekakor povedati, kako je z njim.»

Celo zdravniki niso glede tega edini. Neki znani nemški zdravnik pravi glede tega naslednje:

«Res je, da je glavna zdravnikova naloga, ozdraviti bolnika. Toda pri tem pa se mora marsikdaj izogniti resnici. Da, celo lagati mora, če misli, da bo to bolj zanesljivo pomagalo, da bo dosegel svoj namen. Že stari Kitajci so vedeli, kako tesno sta povezana telo in duša človekova. Lao Tse je nekoč dejal, da bolezni izginejo, če se jim približamo s smehljajem. In sodobna dušeslovna dognanja so pokazala, da ni to mišljenje Kitajcev tako nesmiselno. Celo tako navadna bolezen, kot je n. pr. nahod ali pa kak lažji prehlad se utegne razviti v še kaj hujšega pri bolniku, ki je potrt, ki ima mnogo skrbi in ki ni duševno močan, kot pa pri takem, ki je uravnovešen in ki ima trdno voljo. Duševnost vpliva na telo tako močno, da s tem že računamo pri zdravljenju. Pesimist, oziroma človek, ki je duševno strt, je za bolezen mnogo manj odporen, je proti njej manj zavarovan, kot pa tak, ki je uravnovešen.

In zato je prav to vprašanje precej važno pri zdravljenju. Ako zdravnik bolniku naravnost pove, v kakem položaju se nahaja, mu s tem, vsaj v veliki večini, ne nudi pomoči. Nasprotno! Zdravnik že mnogo pomaga bolniku, ako mu reče, da se je obrnilo na bolje. Čeprav gre za neozdravljivo bolezen, ko ni moč prav nič več storiti, se s takim ravnanjem mnogo olajša trpljenje bolniku. Zato je zdravnik pogosto prisiljen lagati. Takrat je to laž iz sočutja, iz usmiljenja, in ko bi bila resnica nečloveška ali pa celo smrtna.»

Tako je to torej. Odvisno je seveda tudi od značaja. Značaja zdravnika in značaja bolnika. Zdravnik, ki mu je glavna skrb, da bo bolniku pomagal, bo skušal spoznati bolnikovo duševnost, se bo potrudil prodreti v njegovo dušo. In potem mu pač ne bo tako težko spoznati, ali sme povedati resnico ali ne. Ali bo resnica bolniku pomagala, ali pa ga bo ugonobila.

Ni vedno laž, ako se resnica ne pove. Lahko se tudi ubere taka pot, da se resnica zamolči, da se resničen položaj nekako obide. Tudi v drugih vprašanjih ne moremo vselej povedati prav vsega, kar mislimo. Kam pa bi človeštvo prišlo, če bi vedno in povsod, ob vsaki priložnosti in vsakomur zabrusili vse, kar mislimo in kar je res, v obraz! Kakšen diplomat bi bil, če bi vedno povedal vse po pravici!

Zdravnik ne sme lagati, vendar po lahko pove le del resnice, a drugo zamolči. Sam mora to presoditi. Sam mora pač po svoji vesti vedeti, ali gre za primer, kjer bi bila resnica usodna. Vedno se mora odločiti za tisto, kar je bolje za bolnika, bodisi za resnico, ali pa za tisto, čemur po navadi pravimo laž.

—«»—

Še za časa je prišel

Znamenitega dunajskega internista, dr. Opoltzerja, je poklical neke noči bogat trgovec, da bi pregledal njegovega otroka. Zdravnik je takoj opazil, da ni hudega.

«Prava sreča, da ste me tako hitro poklicali,» je dejal, ko je končal pregled. «Jutri bi bilo že prepozno.»

«Kaj je res tako hudo? Kaj bi jutri bil že mrtev?» so spraševali starši v strahu.

«Ne. Zame je bila sreča, jutri bi bilo prepozno zaradi tega, ker bi bil otrok že zdrav.»

—«»—

36-krat mu je zastalo srce

Zdravniki, ki so v bolnišnici Santa Monique operirali 53-letnega Maxa Cooka, so dejali, da je bolnikovo srce nekaj nenavadnega. V 24 urah se mu je ustavilo 36-krat, vendar možakar ni umrl med operacijo. Z elektrodami so srce spodbujali k normalnemu utripu, operacija je uspela, bolnik pa že opravlja lažja dela.

—«»—

Krvne skupine in bolezen

Profesor Fraser, ki poučuje na londonski Visoki šoli za higieno in tropsko medicino, je objavil podatke, iz katerih je razvidno, da obstoji zveza med krvnimi skupinami in posameznimi boleznimi. Dr. Fraser trdi, da je čir na dvanajsterniku bolj pogost pri osebah, ki imajo krvno skupino «O», prav tako je čir na želodcu pogostejši med osebami te krvne skupine kot pa med osebami drugih krvnih skupin. Osebe, ki imajo krvno skupino «A» obolijo prej za rakom na želodcu, kot druge, a osebe s krvno skupino «O» in «B» dobijo pogosteje sladkorno bolezen, močno malokrvnost.

Svetovna javnost vztrajno spremlja poklicne in nepoklicne premike znane filmske igralke Ave Gardner in Walterja Chiarija. Tu ju je fotograf zalotil na londonskem letališču, kamor je Ava Gardner prispela na krajši oddih.

OGLEJ, GORICA IN DEVIN V NAŠI PRETEKLOSTI

2.

Razni grofje so jim to oblast večkrat prekinili. Spioh so bila njihova obširna, a nezaokrožena posestva vedno v nevarnosti in so zato potrebovali zaščito, kot so jo potrebovali vsi, ki se neoboroženi niso mogli braniti pred surovo silo močnejšega.

Takšno zaščito so navadno nudili bližnji plemiči, seveda ne iz samaritanskih nagibov, temveč za dobro nagrado; za mastne dohodke od posestva in sodstva ter večkrat celo posestvo, ki so ga dobili v fevd. Ni bilo redko, da so si tudi sami delili pravico in si kar prisvojili zaščiteno tujo zemljo.

Tako so n. pr. «ščitili» patriarhe solkanski, oziroma kasneje imenovani goriški grofje, katerih prvotna posest je obsegala okoliš Gorice in spodnjo Vipavsko dolino, deloma pa tudi Brda in del Furlanije (med Gradiščem, Krmin om, Palmanovo in Cervignanom). Na tem ozemeljskem prostoru je zrasla upravno sodišče in glavni sedež — grad na «goricis». Ob njem se je kmalu pojavilo naselje, ki se od leta 1210 imenuje trg, od konca 14. stol. pa mesto. Že izza l. 1000 je stala pod «goricos» slovenska vas, ki pa se je v 15. stol. strnila v eno samo meščansko naselje. Tukaj so bile razen grofove prestolnice tudi uprava, sodnija in drugi organi. S prvo omembo Gorice (l. 1000) se imenuje tudi Kastel Solkan (Castellum Siliganum), kjer je bil sedež fare — prafare Gorice. V 13. stoletju so imeli Goriški svoje fevdalne sedeže na Vogrskem, v Dornbergu, Renčah in Prvačini. Razen te posesti so imeli goriški posest tudi na Krasu, od Planine pa do Trsta. Njih posest na spodnjem Krasu je že stara, saj se omenja že leta 1150. V Trnovici so imeli 1 kmetijo, na ostalem jugoslovanskem Krasu pa 29. Te vasi so spadale v goriško-rihemberški urbar (zemljiška knjiga).

Kar ni pripadalo oglejski Cerkvi in goriškim grofom, sta posedovala dva samostana: možaški (Možac-Moggio v dolini reke Bele) in rožaški (Rožac-Rosazzo, jugovzhodno od Vidma). Prvi je imel že v 11. stol. 12 kmetij v Solkanu, drugi pa okoli Rihemberka (sedanjega Branika), kasneje (v 15. stol.) pa tudi v Renčah, Batujah, Lokavcu, pri Dornbergu, okoli Gorice in drugod. Oglejski patriarhi pa so odstopili samostanu Belinje (blizu Ogleja) znamenito cerkev sv. Ivana (Stivana) z bližnjo okolico in vasjo Mavhinje, Brestovico in dve kmetiji v Vrtočah blizu Mirna. Mnogo večja od belinjske pa je bila kraška posest rožaškega samostana okrog Sežane do Merč in Štjaka, v Gorjanskem, na Vojščici — v Opatjem selu in v Selu nad Brestovico.

Goriškim gospodom ta soseščina ni bila pogodu in so težili za tem, da si to zemljo prisvojijo.

V 13. stol. se prvič omenja fevdalni sedež plemičev tujega rodu — grad Završnik ali Svarcenek, jugovzhodno od Divače. Ta urad je bil del goriške zemlje na Krasu in je segal do brkinskih vrhov nad reko Reko (Velko) in vključil Ostrožno brdo in Pregarje, v smeri proti Trstu pa vasi Rodik, Lokev, Orlek in Vrhovlje. Posest Goriških je segala celo onstran Slavnika čez Čičarijo od Podgorja do Mun in Žejan. V 14. stol. se omenja kot starodavni fevd goriških grofov grad Vinhenberh, kasneje imenovan Finfenberh; stal je nad globoko dolino Glinščice pri vasici Draga. Podelila jim ga je tržaška škofija. Gospodje iz Finfenberga so torej bili fevdniki goriških grofov. A ta škofija jim je od l. 1254 do 14. stol. dala v fevd tudi četrtino desetine od vinogradov v Lonjerju, te stare mejne črte tržaškega ožjega ozemlja. Če še dodamo posest Goriških onkraj Ilirske Bistrice okrog Sapjan, Jelšan, Rupe in Lipe ter obeh Zemonov, Bukovice in Kosez, si lahko predstavljamo, kako pomembna zemljiška gospoda so bili in kako veliki so bili njih zemljiški dohodki in oni iz mreže mitnic (šrang).

In devinski gospodje?

Ti so bili prvotno vazali oglejskih cerkvenih knezov. Ko je oblast teh knezov od 13. stol. dalje padala, se stalno krčila tudi njihova zemljiška posest. Največ so je pograbili Goriški in Habsburžani, za njimi pa gospodje iz Devina. Najprej so ti iztrgali oglejskim knezom tri lepa kraška gospostva: Devin, Senožeče in Prem, ki so bila prej fevd devinske gospode.

Ožje devinsko gospostvo se je raztezalo med reko Vipavo pri Mirnu preko Dola, Opatjega sela in Brestovice ter devinsko-nabrežinsko obalo. Meja v smeri proti tržaški občini je vodila od sesljanske luke in je od Nabrežine dalje zajela svet od ceste proti severu in severovzhodu (sedanjo devinsko-nabrežinsko-zgoniško občino in Repen); kar je na Proseku spadalo pod Devin, je dobilo naziv Devinščina.

Iz pravde iz leta 1139 med Devinskimi in Trstom je razvidno, da so imeli Devinski nekaj zemlje (vinogradov) v tržaški občini (kontovelski bregi). Gorjansko, Krajna vas in Škopo je bilo tudi njihovo. L. 1325 so od Goriških dobili Tomaj, na ozemlju rihemberške deželne sodnije pa so imeli Sveto, Volčjigrad in Ivanjigrad, Storje, Sanadole, Podbreže in kmetije okoli Merč pri Sežani.

Tod so vodila pota proti morju in Trstu. V Stivanu je cesta prekoračila mejo med Furlanijo in devinskim ozemljem. Devinskim je bilo predvsem za mitnino, zato so usmerjali promet skozi Devin. Razen mitnine jim je prinašalo lepe dohodke spremstvo, ki so ga vsiljevali trgovcem. Pomembnejše mitnice so bile naslednje: v Gabrijah ob spodnji Vipavi, v Brestovici ob poti, ki je vodila od Rihemberka in Štanjela skozi Komen in Gorjansko k morju pri Devinu in Štivanu, v Repnu in Šaležu. V Devinu in Štivanu sta bili mitnici za blago, ki je prihajalo po morju. Glavno tržno blago je bila živina, sol, sukno, vino.

Med najstarejše redovniške naselbine na slovenski zemlji je spadal samostan sv. Ivana (v Štivanu). Oglejski patriarhi so v 12. stoletju samostan preuredili in ga bogato obdarili. Odstopili so mu mnogo zemlje. Budi nasprotniki samostana so bili Devinski, oziroma njihovi nasledniki, gospodje iz Walseeja. Bilo jim je do velikih gospodarskih koristi, združenih s posestjo Štivana; saj je bila tukaj luka z velikim prometom, donosna mitnica in znamenito tržišče. Semkaj so prihajali trgovci od pomorske strani in tržili z ljudstvom iz Primorja in Kranjske. Glavni sejem je bil ob cerkvenem proščenju na praznik sv. Ivana in nekaj dni prej ter kasneje. Glavno tržno blago so bila tuja vina, žito, sol, konji, predivo in platno. Devinski so si kot pokrovitelji Štivana (od 1306. leta dalje) napravili v 15. stol. posebno žrebčarno, ki se jim je odlično obnesla. Ker so morali trgovci, kramarji, prevozniki i. dr. plačati določeno pristojbino, so imeli Devinski od Štivana izredno velike dohodke.

L. 1399 so Devinski izumrli in njih posestva so podedovali plemiči Walsee, od njih pa l. 1472 Habsburžani. Le-ti so to ozemlje priključili Kranjski, ki je tako segala do morja. Pomeni, da je bil že takratni Trst (ki je že od l. 1382 spadal v posest habsburške gospode) močno povezan z zaledjem, kamor so vodile številne prometne poti. Njegova trgovina je uredila zaslužek prevoznikom, tovornikom in nosačem. To je izvabljalo kraškega človeka z domače grude, kjer so bili za življenje slabi pogoji. Zemljiška gospoda je v 14. in 15. stol. poostrila dajatve v blagu in zvišala tlako, ker se je pogrezala v vedno večje razkošje. Tudi so talne razmere omejevale razširitev obdelovalne površine.

Število kraških kmetov se je močno skrčilo in zemlja ni imela obdelovalcev. Tako so usahnili devinski in drugi, gospodi viri dohodkov. A v 15. stol. so opustelost kraških gruntov in vasi pospešili turški vdori in kužne bolezni. Po letu 1469, ko so Turki prvič navalili v te kraje, so leto za letom pustošili po Krasu in Furlaniji in odpeljali ogromno število ljudi in živine, pridelke i. dr. Okrog l. 1500 so bile tod vasi puste in prazne, nekatere vasi pa so po polnoma izginile. Niso bili redki primeri, da je imel kmet, ki je preživel turške navale, razen svojega še 2-3 puste kmetije, in to predvsem za seno, ki ga je proti majhni odškodnini nakosil na pustoti.

Takšne razmere so zaskrbljale zemljiško gospodo, ker so posledice opustelosti občutno zmanjšale njene dohodke v naturi denarju in delovni sili. Prisiljena je bila nastanjene kmetije za določeno število let oprostiti davčin in dajatev. Ker ni bilo domačih kmetov, so naseljevali na opustele kmetije begunce pred Turki (pribege) iz Hrvatske, Bosne in Dalmacije.

Podložni kmet je bil nastanjen na gruntu po zakupnem pravu, prirejenem seveda interesom zemljiške gospode. Njej je prijalo, da je na gruntu po mili volji menjala podložnika celo od leta do leta. Vendar je ta navadno ostal na zemljišču do svoje ali celo do smrti svojega zakonskega druga. Bilo je tudi nekaj sicer zelo redkih svobodnih kmetij ali svobodinov. Ker so bili oproščeni podložniških dolžnosti in so se po svojem svobodnejšem položaju razlikovali od drugih, so jim rekli «prazniki» (prazni ali prosti podložništva). Na takega svobodina spominja priimek Praznik v Sovodnjah iz leta 1500. Tudi stari Devinčani vedo povedati, da je imel takšen svobodin svojo kmetijo nad Devinom, ob stari poti proti Medji vasi.

Premski urbar omenja neke viteške kmetije, oziroma posestva pripadnikov staroslovanskih plemičev, tako imenovanih kosezov. Po njih je dobila ime vas Koseze pri Ilirski Bistrici.

Ozemlje med morjem in zobom Furlanske ravnine do grebenov Alp so naseljevali Slovenci. V zapiskih goriških grofov iz l. 1200 so imena podložnikov slovanska, romanska, germanska in krščanska. V nekaterih goriških vaseh so imeli posestniki le slovenska imena, drugod pa so ta imena prilagodili germanskim, romanskim ali krščanskim imenom. Tako dobimo v Krepljah l. 1200 tri posestnike s slovenskim imenom (Nedel, Večeslav, Volčina), dva z germanskim (Odalrich, Gerdman), dva s krščanskim (Lovrenc, Nikolaj).

V 12. stol. so v istem rodu in sorodstvu uporabljali drugo on drugem slovenska, germanska in krščanska imena. Dočim se je stric imenoval Dietrich (nemško ime), se je eden od njegovih bratov imenoval Stojan, drugi Walter (nemško ime), od nečakov pa eden Budin, drugi Dobruška, tretji Kosa. V 14. stol. se je število slovenskih narodnih imen skrčilo in prevladovala so krščanska imena. V 15. stol. pa naletimo tudi na priimke. Nastali so predvsem po kraju bivanja dotične osebe; na pr. Tschelacher (čitaj Celaher — sedanji Celhar) je bil iz Celja pri Premu, Verbovecz iz Vrbovega pri Ilirski Bistrici, Graczer iz Gradca pri Pivki. Iz mnogih priimkov razberemo prvotno domovino naseljenca. Doseljenci iz Kranjske so dobili naziv Krainitz, Krainecz ali sedanji Kranjc, s Koševskega Kočever ali Kočevar, s Koroške Corosicz-Korošec. Ljudi iz Furlanije se je oprijel priimek Furlan. Na Krasu in v Vipavski dolini (Gabrije) je priimek Pegan — iz nemške Lesede Boecheim (čitaj Behajm) — Pechan, kar pomeni Čeh. Pri nas imamo tudi priimek Žvab (Krepljе) ali Švab (Križ pri Trstu) iz nemškega Schwab. Močno pa so v 15. in 16. stol. razširjeni priimki Hrovat (Crobat, Krowat), Hrovatin (Hrouatin Crobatinus, Crovatino), Bezjak «Besiackh, Besiagk), Skok, Turk, Vlah, Devinski urbar iz l. 1524 navaja priimke Milič, Matasović in Stepanič, že pred tem (l. 1494) pa te-le in druge priimke: Suppanczic (Zupančič), Zacharia, Wogatecz (Bogatec), Doyach (Dovjak, Doljak), Tschuckh (Cuk), Schustertzicz (Sušteršič), Sedmach, Vodopivec, Roschitz (Rožič), Purič, Lasar (Lazar), Skamperle, Krall, Mayer i. dr.

Torej pestra slika priimkov iz naše preteklosti a še bolj pester njihov nastanek. Nekateri povedo, da so bili doseljenci od vseh vetrov, pri drugih sta bila za njihov nastanek merodajna poklic in svojstva (Vodopivec), pri tretjih je izvor priimkov bolj zapleten. Mnogo je priimkov, ki nakazujejo prvotno domovino naseljencev. Takih je največ iz hrvaških in srbskih krajev. Po padcu Bosne (l. 1463) so ondotni prebivalci bežali pred Turki v slovenske in druge kraje. V Brestovici (jugoslovanski Kras) blizu Mavhinj ni le mnogo priimkov s končnico -ić» (Antonič, Peric, Klarić), ampak so se andotni vaščani, dokler so še živeli bolj oddvojeno, ločili od ostalih vasi po svoji vnanjosti, kretnjah, govoru. Iz tega se da sklepati, da so se čutili pribegi tukaj pred Turki razmeroma najbolj varne (odročnost, dolina, pogozditev) in so se semkaj naselili v večjem številu.

Koliko pa je priimkov po Krasu, ki jim ne vemo izvora! Tudi to bi bilo zanimivo poglavje.

Takšna je — kot že rečeno — zelo bežna slika iz naše preteklosti.

KONEC

J. F.

— *Izbral bi si bil neki drugačen poklic; vedno se spomnim na čas, ko si bil v zaporu!*

Goriško-beneški dnevnik

Mladinska kriminaliteta hudo družbeno vprašanje

V Gorici so zalotili tatu, ki je začel «kariero» z enajstimi leti - Kaj napraviti, da se ta pojav, ki je v večjih krajih precej udomačen, učinkovito zatre?

Moderni časi nam prinašajo neverjetne stvari, ki nam dvigajo lase: medkontinentalne balistične izstrelke in mladinsko kriminaliteto. Neverjetno, kaj!

Dogodek, ki vam ga hočemo tukaj popisati, se je dogodil v Gorici, ki se doslej, vsaj v večjem obsegu še ne more pritožiti, da bi bolehala na hudi rani: mladinski, da ne rečemo skoraj otroški kriminaliteti, kot se to dogaja po tej svetovni vojni v nekaterih večjih mestih in v nekaterih civilih.

Inž. Gino Selmeti, lastnik agencije Alfa Romeo na Korzu št. 35, je v ponedeljek prijavil kriminalistični policiji, da so neznanci vdrli v njegov urad in odnesli k sreči samo tri tisočake. Odnesli niso nobenega radioaparata, niti niso poskušali vdreti v blagajno. Policija je takoj uvedla preiskavo in ugotovila, da bi se izkušeni tatovi, ki tvegajo zapor za tako dejanje, ne zadovoljili samo z nekaj tisočaki. Kvečjemu bi pustili tisočake in poskušali svojo srečo z blagajno ali radijskimi aparati. Po vsem tem sodeč so prišli do sklepa, da gre za nevešče roko. Na tiskovni konferenci pri šefu kriminalne policije pa smo se lahko prepričali, da ne gre samo za nevešče, ampak za otroško roko. Preiskava je namreč dokazala, da je namreč dokazala, da je tatvino izvedel komaj enajstletni deček.

Predaleč bi prišli, da bi na tem mestu hoteli načeti obsežno vprašanje, s katerim se že dolgo let ukvarjajo policije vsega sveta in časopisi vseh mogočih dimenzij in smeri. Pač pa lahko dodamo, da tudi primer 11-letnega dečka potrjuje prepričanje, ki so ga izrekli priznani izvedenci v kriminaliteti, psihologi in vzgojitelji, da ima za majhne denarje tiskana beseda (stripi, kriminalistični romani ter ne nazadnje cesta in njen vpliv) hude posledice na razvijajoče se otroško dušo in da je potrebno vse kaj več kot samo ugotavljanje teh kvarnih vzrokov, če nočemo, da bo prej ali slej postala mladinska kriminaliteta epidemija modernega časa.

—«—

PRETURA ZE DELUJE

Obsojeni zaradi prehoda meje in vinjenosti

Pretura je pred dnevi zaključila poletne počitnice. Pričela je s sojenjem oseb zaradi ilegalnega prehoda državne meje. Najprej je bil zaradi tatvin in sleparij že večkrat obsojeni trgovec Oreste Verdoia iz Milana. Ko ga je pretor dr. Fabiani vprašal, kako je prišel v Jugoslavijo je rekel, da je ponevedoma zašel čez mejo pri Rdeči hiši, kjer naj ne bi opazil nobenega opozorilnega napisa, kje je meja. V Solkanu so ga pridržali dva meseca. V Gorici so ga obsodili na dva meseca zapora in globo 10.670 lir.

V avgustu je prešel državno mejo pri Devetakih 29-letni Raffaele Ancelotti iz Terni. V inozemstvo je šel z namenom, da se bo tam zaposlil, kar mu tukaj ni mogoče. Obsodili so ga na dva meseca in 20 dni zapora ter na plačilo globe v znesku 14.223 lir.

Za njima so se zvrstili prijatelji vinske kapljice, toda taki, ki jih vino napravi preglasne in prenasilne. 19. avgusta sta 50-letni Antonio Lesizza iz Ul. Morelli 12 in 28-letni Rodolfo Doliani iz kazermet bila preveč glasna v Ul. Oberdan. Prvega so obsodili na 10 dni zapora, drugega pa na 4000 lir globe.

V avgustu so zalotili pijanega v Ul. Oberdan 38-letnega Stanislav Kumerja brez stalnega bivališča. Mož je v poznih urah bil preglasen in se bo zato moral pokoriti: osem dni zapora in 1000 lir globe. Nekoliko več, dva meseca zapora pa so zaradi pijanosti in nadlegovanja obsodili 60-letnega Carla Massarija iz Ul. Baiamonti 22. S to obsodbo si je napravil kar lepo zbirko: 33 obsodb, 15 dni zapora pa so prisodili 43-letnemu Giuseppeju Colausigu iz Raštela 38, ker so ga zalotili pijanega na veliki šmaren v baru v Ul Mazzini.

—«—

Eno leto «življenja» bloka pri Rdeči hiši

Mednarodni blok pri Rdeči hiši postaja vedno važnejši prehod, ki si ga izbirajo ljudje za potovanje med Italijo in Jugoslavijo. Od 1. julija 1956 do 1. julija letos je «vstopilo» čez ta blok sledeče število avtomobilov in motociklov: 1250 inozemskih in 5400 italijanskih; kamionov: 320 jugoslovanskih in 4200 italijanskih; v istem času pa je «izstopilo» 2250 inozemskih ter 2220 italijanskih kamionov.

S potnimi listi je prišlo 26.906, odšlo pa 24.865 oseb. Z navadno propustnico in z dvolastniško izkaznico je prišlo 214.744, odšlo pa 317.025 italijanskih in jugoslovanskih državljanov.

—«—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Korzo Italia 31, tel. 24-43.

Pojasnjena tatvina v Ul. IX. Agosto

Kadar človeka muči nespečnost...

Nihče si ne bi mislil, da je tatič 18-letni S. D.

18-letni S. D. je že precej časa trpel za nespečnostjo. Kadar se ga je bolezen polastila, se je oblekel in odšel «na zrak». Tudi 6. avgusta je dobil tak napad. Oblekel se je v rdečo srajco in zapustil stanovanje, ne da bi staršem povedal, kam gre. Med svojim tavanjem je zašel tudi v Ul. IX. Agosto. V vratih trafike Giacoma Fagolija je zagledal ključ (vsaj tako je pozneje sam povedal), se ozrl okoli sebe, če ga morda kdo ne vidi in dvignil železni zastor.

«Pogledam, kaj je notri», si je dejal. «Tako si bom laže pregnal dolgočasje, ki me muči, kadar ne morem spati».

Bilo je dve uri popolnoči, ko se je zaprl v trafiko in prižgal luč. Nekoliko ga je sicer motil radoveden pogled nekega peka, ki je odhajal na delo, toda poznal ga ni.

Imel je dovolj časa, da je pregledal vse predale in zbasal v dve aktovki album z znamkami in kolkovanimi papirji ter kakšnih 40.000 lir v gotovini. Ko se je tako opremil z «najosnovnejšimi življenjskimi potrebščinami», se pozabaval do tolikšne mere, da se ga je loteval spanec, je ugasnil luč, zaklenil železni zastor in postavil ključ za vrata.

Ker se ni želel srečati s policijo, se je domenil z neko osebo, da bi mu ukradeno blago «plasirala» na trgu. Njegov agent se je potrudil celo v videmsko pokrajino in dobršen del blaga z uspehom prodal.

Trafikant je med tem časom tatvino prijavil kriminalističnemu oddelku, ki je takoj uvedel preiskavo. Izvedel je, da so v številnih trafikah ponujali in tudi kupili ukradene znamke in kolkovane papirje. Po vseh trafikah so poslali fotografije najbolj znanih in tudi osumljenih tatov, toda akcija ni žela uspeha. Pri tolikšnem «blagovnem prometu» pa podjetje ni moglo ostati nezapaženo. Fantu so prišli na sled. In nemalo so se začudili, ko jim je priznal, da je tat on sam! Povedal je zgornjo zgodbo. Okradeni trafikant pa odločno zanikuje, da bi pustil ključe v vratih, ker se mu, kakor se zdi, to zelo poredko dogaja. Zmanjkalo mu je 60.000 lir v gotovini ter za okoli 200.000 lir drugega blaga.

—«—

Listnica mu je zmanjkala

Iz hlačnega žepa 48-letnega Domenica Brainija z Majnice št. 13 je zmanjkala listnica z osebnimi dokumenti in 7.000 lirami. Tatvina je bila napravljena včeraj podnevi v njegovem stanovanju. Policija je uvedla preiskavo, da izsledi nevarnega tatu, ki je že tako spreten, da se čuti varnega tudi čez dan.

—«—

Nesreči dveh kolesarjev

Na Placuti se je ob 19.30 s kolesom prevrnil 21-letni financar Antonio D'Andrea iz vojašnice v Ul. Don Bosco v Gorici. Pri padcu si je prebil čelo in ustnice. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je dobil tudi lahek možganski pretres.

* * *

Z zlomljenim gležnjem so sprejeli v bolnišnico BP 70-letnega Ermenegilda Hichonija iz Ul. Carducci v Gorici. Padel je s kolesa v Ul. Oberdan. Prvo pomoč mu je nudilo osebje ZK, ki ga je nato odpeljalo v bolnišnico.

—«—

Obvestilo brezposelnim

Namestitveni urad v Sovodnjah obvešča vse brezposelne, naj se zglasijo na uradu, kjer bodo lahko prejeli pomoč za brezposelne za tekoči mesec.

—«—

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

— KINO —

CORSO. 17.00: «Vojščaki sinjega losa», T. Marty, v barvah.
VERDI. 16.30: «Reši svoje življenje», Doris Day, v barvah.
VITTORIA. 17.00: «Zarota na gradu», M. Roney.
CENTRALE. 17.00: «Oče, mama, moja žena in jaz», P. Lamoreux.
MODERNO. 17.00: «Tarantela».

Športni dnevnik

Pred zasedanjem Mednarodnega olimpijskega odbora v Sofiji

Kolesarstvo, nogomet, košarka, vaterpolo bodo črtani iz olimpijskih programov

Med obveznimi športi bo ostalo 8 panog, med fakultativnimi pa 9. Znižano bo tudi število zlatih kolajn

PARIZ, 3. — Mednarodni olimpijski odbor se bo sestal 21. t. m. v Sofiji na eno svojih najvažnjših zasedanj v zgodovini. Razpravljal in sklepal bo namreč o popolni reorganizaciji olimpiad z izločitvijo raznih športnih panog iz bodočih programov.

V tej zvezi je urednik pariškega športnega lista «Equipe» Gaston Mayer, napisal za agencijo United Press članek s predvidevanji o sklepih odbora na osnovi razgovorov, ki jih je imel z raznimi eksponenti mednarodnega olimpijskega odbora.

Mayer med drugim pravi:

«Atleti na olmpiadah težejo vedno hitreje in skačejo vedno višje, toda olimpijske igre se nagibajo k starosti postajajo okorele. Predstavniki 70 držav iz Vzhoda in Zahoda se bodo v Sofiji sestali prav za to, da naredijo olimpijske igre bolj prožne in sproščene. Zaradi tega bo Mednarodni olimpijski odbor črtal iz olimpijskega programa štiri športne panoge, med katerimi tudi košarko in nogomet, vrsto drugih panog pa bo iz obveznih spremenil v fakultativne tako, da bodo prihodnji programi obsegali 8 obveznih panog in 9 fakultativnih. Da bo prišlo do teh sprememb je povsem gotovo, ker je zanje večina predstavnikov držav na svetu.

Posamezne športne panoge bodo črtane iz naslednjih razlogov:

1. ker niso v skladu z olimpijskim načelom popolnega diletantizma (košarka in nogomet);

2. ker ne privlačujejo zadostnega števila gledalcev (kolesarstvo);

3. ker so moštvene panoge.

Mostvene panoge bodo izločene predvsem zaradi tega, ker spravljajo organizatorje iger pogosto v neprijetne položaje in ker izzivajo rivalitete med narodi kar je v nasprotju z olimpijsko tradicijo ozke individualne rivalitete.

Načrt o reformi bo predložil kongresu v Sofiji predstavnik mednarodnega olimpijskega odbora Avery Brundage. Načrt je rezultat razgovor, ki jih je imel Brundage junija v Evian les Bains s predstavniki državnih olimpijskih odborov in s predstavniki mednarodnih športnih zvez.

Glavni obrisi načrta za reformo so naslednji:

1. Kolesarstvo, doslej obvezno, košarka, nogomet in vaterpolo, ki so bili dolgo časa fakoltativni toda kljub temu že tradicionalni, bodo popolnoma izločeni iz olimpijskih programov;

2. Boks, dviganje uteži, moderni peteroboj in streljanje bodo postali fakultativni, medtem ko so sedaj obvezni. To pomeni, da bo država v kateri bodo olimpijske igre, imela pravico določati o vključitvi katere koli od naštetih panog v obvezni program;

3. Streljanje z lokom in odbojka, ki postajata vedno bolj priljubljena, bosta prvič vključene v program kot fakoltativni panogi.

To pomeni, da bodo med obveznimi olimpijskimi panogami ostali: atletika, plavanje, veslanje, jahanje, sabljanje, telovadba, rokoborba in jadranje, med fakultativnimi pa: boks, dviganje uteži, baseball, kanuji, moderni peteroboj, hokej na travi, streljanje, streljanje z lokom in odbojka. Država — organizator vsakokratnih iger, bo smela vključiti v program najmanj 4 in ne več kot 7 fakultativnih panog. Čeprav bo tako reorganiziran program začel veljati šele leta 1964, se bodo njegovi učinki poznali že na olimpiadi l. 1960 v Squaw Valleyu in v Rimu.

Na olimpiadi v Melbournu je bilo podeljenih 151 zlatih kolajn za posameznike in moštva. Prevladuje mnenje, da bodo organizatorji iger v Rimu predlagali Mednarodnemu olimpijskemu odboru, da se število zlatih kolajn zniža na 130 z izločitvijo kolajn za posamezne zvrsti v telovadbi (11), tri za streljanje, 2 za jahanje, 1 za moderni peteroboj in 4 za kajake in kanuje.

NOGOMET

Milan - Spartak danes na San Siru

MILANO, 3 — Jutri bo na stadionu San Siro v Milanu nogometna tekma med Milanom in moskovskim Spartakom, ki je preteklo nedeljo premagal Fiorentino v Florenci s 4:1. Igralci Spartaka so danes dopoldne trenirali v mestni areni, zvečer pa so bili gostje športnega društva Milan, ki je slavilo svojo trojno zmago v nogometu (prvenstvo serije A, rezerv in mladincev). Ob tej priložnosti so igralci Milana Reini, ki je nastopal v eni sami sezoni v vseh treh zmagovitih moštvih, podelili tri srebrne kolajne.

LAHKA ATLETIKA

Lahkoatletski dvoboj Balkan - Skandinavija

ATENE, 3. — Kongres balkanskih atletskih iger je sprejel predlog kapitana jugoslovanske ekipe Artura Takača, da se v ekipo Balkana, ki se bo 4., 5. in 6. oktobra pomerila z atletsko ekipo Skandinavije določijo po prvi trije plasirani tekmovalci vsake discipline na XVI. Balkaniadi, za rezervne tekmovalce pa četrtoplasirane. Po tem kriteriju bo Jugoslavija dala 18 in 3 rezervne atlete, Grčija 9 in 4 rezervne, Bolgarija 12 in 2 rezervna, Romunija pa 13 in 3 rezervne atlete.

Od jugoslovanskih atletov bodo v ekipi Balkana: Grujić, Radišič, Mugoša, Štritof, Lorger, Petrušič, Mihalič, Škrinjer, Stojanovič, Marjanović, Mueller, Lešek, Račič, Bezjak, Vujačič, Pavlovič, Sabolovič in Trifunovič. Rezerve pa bodo Murat, Lukman in Radoševič.

Ekipo Skandinavije bodo sestavljali atleti Švedske, Norveške, Danske, Finske in Islandije.

KOŠARKA

BEOGRAD, 3. — Sinoči v drugem kolu mednarodnega košarkarskega turnirja v Zrenjaninu je Spartak iz Prage premagal ljubljansko Olympio s 70:65 (39:37), Proleter iz Zrenjanina pa prvaka Belgije Antwerpena z 82:39 (50:23).

SMUČANJE

Koledar svetovnega smučarskega prvenstva

DUNAJ, 3. — Organizatorji prihodnjega svetovnega smučarskega prvenstva, ki bo od 2. do 9. februarja v Bad Gasteinu, so objavili program prvenstva, ki bo naslednji:

2. febr.: slalom za moške
3. febr.: slalom za moške
5. febr.: veleslalom za moške
6. febr.: smuk za ženske
8. febr.: veleslalom za ženske
9. febr. smuk za moske

Predviden je direktni televizijski prenos prvenstva v osmih evropskih državah.

Pred mednarodno tekmo Jugoslavija-Avstrija

Tirnanič in Argauer kapetana brez vojske

Težave pri sestavljanju jugoslovanske in avstrijske nogometne reprezentance

BEOGRAD, 3. — Jugoslovanska nogometna reprezentanca stoji pred dvema važnima mednarodnima srečanjema. Prvo proti Avstriji, ki bo 15. septembra, je važno bolj iz prestižnih razlogov, drugi tudi septembra proti Romuniji pa bo veljalo kot kvalifikacija za svetovno prvenstvo. Razumljivo je spričo tega, da povzroča vprašanje sestave reprezentance zveznemu kapetanu Tirnaniču velike skrbi, posebno še, ker večina reprezentantov ni v zadovoljivi formi, kar je zgovorno pokazala nedeljska trening tekma v Beogradu reprezentantov proti enajstorici BSK.

Zaradi odsotnosti nekaterih dosedaj standardnih članov reprezentance (Vukas, Horvat), delno pa zaradi obolenj in pomanjkanja forme in kondicije se je moral Tirnanic pri izbiranju kandidatov odločiti za nekatere novince, tako da je reprezentanca nastopila v sestavi: Beara, Crnković (Vučidolov), Radović; Mitić, Spajić, Boškov; Rajkov, Ognjanov, Vukelič, Zebec (Mesaros), Pašić.

Od novih je povsem zadovoljil samo mladi srednji napadalec Vojvodine Vukelič, za katerega trdijo strokovnjaki, da je nova nada jugoslovanskega nogometa. Vsi ostali niso potrdili zaupanja zveznega kapetana in skrbi so ostale nezmanjšane ob edinem upanju, da se forma starih vsaj do tekme z Romunijo, če že ne do tekme z Avstrijo, izboljša.

Po drugi strani pa imajo tudi Avstrijci velike težave s svojo reprezentanco in Tirnaničev kolega Argauer ni v prav nič boljšem položaju. Tudi na Dunaju «tipajo v temi» glede moštva, ki ga bodo poslali v Beograd in le eno je za sedaj skoraj gotovo: da bo v moštvu igral 32-letni štoper Ernst Happel.

O položaju v avstrijski nogometni reprezentanci je znani avstrijski športni novinar Willi Pennitz napisal za ljubljaski «Polet» naslednje ugotovitve:

V prvem kolu prvenstva je Argauer ugotovil, da nihče od vratarjev ni pokazal kaj posebnega. Verjetno bo potoval v Beograd vratar Schmied, ki je pri svojem klubu Vienni trenutno le rezerva, v kolikor ne bodo hoteli dati priložnosti mlajšemu Szanwaldu. Beograjska tekma je namreč zadnja priložnost preizkusiti moštvo pred težko kvalifikacijsko tekmo za svetovno nogometno prvenstvo proti Nizozemski v Amsterdamu (25. septembra). Zato pravi Argauer: «Raje poraz v Beogradu kot eksperimenti v Amsterdamu.»

Kot rečeno, bo Happel slavil «come back». Rapidov igralec ima pravzaprav le enega konkurenta, 24-letnega Wolfa iz Gradca, ki sedaj pri Wackerju nadomestuje Kollmanna in katerega uvrščajo Dunajčani v reprezentanco kot «prihajajočega». Za branilce sta na razpolago le Halla (Rapid), v kolikor ne bo igral krilo, in Swoboda (Austria). S stranskima krilcema menda ne bo težav, to bosta Hanappi in Koller, seveda če ne bo poškodb. Potem bi se seveda morali vprašati ali naj starega Barschandta (Sportklub) zamenja eden od kadetov: Bilek (Rapid), Karel (Simmering) ali Hubertus (GAK).

Beograd bo najbrž videl na delu napadalni trio, sestavljen iz «starih». K tem starim prištevamo tudi 19-letnega Buzeka (Viena). Dienst in Koerner (oba Rapid), morda tudi Wagner (Wacker) naj bi mlademu igralcu, ki odhaja jeseni v vojsko, servirali žoge, predvsem za strele z glavo.

Tudi Gradec bi imel za trio svojega kandidata. To bi bil 24-letni Sturmov napadalec Senekowitsch, ki je že pol leta v odlični formi in ki so ga med letom zaman skušali pridobiti za Vienno in Rapid.

Haummer, ki je pred leti dosegel proti Jugoslaviji znani gol z roko, nima kot levo krilo nobene konkurence, zato pa je vprašanje desnega krila povsem odprto. Grohs, ki je strah Beare zaradi svojih prostih strelov, je povsem izven forme, Halla bo moral igrati verjetno branilca. Imamo sicer Knolla (Sportklub) in Loeffelmanna (Simmering), toda vprašujejo se, če ni njihova uvrstitev v reprezentanco še nekoliko prezgodnja.

10. septembra bo vse jasno. Tedaj bo po petih kolih prvenstva (tri ob nedeljah in dve med tednom) Argauer določil 15 igralcev, ki bodo potovali v Beograd. Po vsej verjetnosti bo petnajstorica naslednja:

vratarja: Schmied (Vienna), Szanwald (Sportklub);

branilci: Halla (Rapid), Swoboda (Austria), Wolf (Wacher);

krilci: Hanappi (Rapid), Koller (Vienna), Bilek (Rapid), Happel (Rapid).

napadalci: Knoll (Sportklub), Wagner I (Wacker), Dienst (Rapid), Buzek (Vienna), Koerner II (Rapid), Haummer (Wacker) in namesto Koernerja morda tudi Senekowitsch (Sturm).

Študentovske športne igre v Parizu

Poraz Italijanov v košarki zmage v floretu in tenisu

Lahka zmaga poljskih košarkarjev - Floretist Montorsi nepričakovano izločen

PARIZ, 3. — V okviru študentovskih športnih iger so se danes začela tekmovanja v polfinalnih skupinah košarkarskega turnirja ter borbe v floretu za moške, nadaljevala pa so se tekmovanja v tenisu in nekaterih drugih panogah.

Košarka: V prvem srečanju polfinalne B skupine je Poljska premagala Italijo z rezultatom 81:57 (38:24). Poljaki so prišli v vodstvo že takoj v začetku in njihova zmaga ni bila nikoli ogrožena. Prvi polčas so zaključili v svojo korist z rezultatom 38:24. V začetku drugega polčasa so Italijani skušali zmanjšati razliko in so uspeli priti do razmerja 45:34 toda že 2 minuti nato so Poljaki vodili zopet z 61:35. Največ košev za Italijo sta dosegla Cercich (19) in Costanzo (15).

Floret: V finalno skupino za moški floret so se iz petih izločilnih skupin kvalificirali: D'Assunta, Milanese in Montorsi (Italija), Van Hyfte (Bel.), Szots, Marosisz, Szikowski (Madž.), Masimierski in Skrudlik (Polj.), Herrera in Pinillos (Sp.), Therekauff (Nem.), Barrabino, Valentin in Vincent (Fr.), Didier (SZ), Kawana (Jap.) in Kerb (Avstrija).

Za veliko presenečenje finalnega tekmovanja je že v prvem krogu poskrbel Japonec Kawana, ki je premagal Italijana Montorsija s 5:3, 5:4, in se kvalificiral za četrtfinale. Italijan D'Assunta je premagal Nemca Therekauffa s 5:4, 5:4. Milanesi pa Poljaka Skrudlika s 5:1, 5:2.

Tenis: Posamezniki (drugi turnus): Drisaldi (It.) - Belkhodja (Tun.) 6:2, 3:6, 6:3, Drisaldi se bo v četrtfinalu pomeril z Madžarom Gulyasom.

Moške dvojice (2. turnus): Drisaldi-Motta (It.) - Borghini-Borghini (Monaco) po odstopu.

BOKS

LONDON, 3. — Škotski boksarski organizator Sammy Docherty je predlagal svetovnemu prvaku petelinje kategorije Alphonzu Halimiju, da bi se 23. septembra pomeril s škotskim prvakom petelinje kategorije Chicom Broganom. Dvoboj ne bi veljal za naslov. V primeru zmage ponuja Dochety Halimiju 32 milijonov lir če pristane na dvoboj za naslov s prvakom britanskega imperija Petrom Kheenanom.

PLAVANJE

Nov državni rekord plavalcev Triestine

BENETKE, 3. Plavalci Triestine so v Benetkah izboljšali državni rekord v štafeti 4x50 prosto za mladince s časom 2'5"5. Stafeto so sestavljali Boiti, Sturari, Boschin in Bianchi. Prejšnji rekord je imela pravtako štafeta Triestine s časom 2'6"3.

TENIS

FOREST HILLS, 3. — Važnejši rezultati tretjega turnusa teniškega prvenstva ZDA: Cooper (Avstral.) — Howmberg 12:10, 6:3, 7:5, Anderson (Avstral.) — Grant 6:4, 6:0, 6:3, Flam — Green 8:6, 2:6, 6:1, 7:5, Emerson (Avstral.) — Schwarz 6:0, 6:4, 6:1.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes, jutri in pojutrišnjem
Varieté:
De Rosè Marcelli

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 4. t. m. ob 19.30 uri Warner Bros film:
«Burmanski tigri»
Igrajo: D. Morgan, R. Massey

Kino na Općinah
predvaja danes 4. t. m. z začetkom ob 19.30 uri zelo zanimiv film:
«BIL SEM VOJAK»

Prepovedane scene — prvič predstavljene občinstvu. Vstaja v Parizu — Churchill, Roosevelt in Stalin na konferenci v Yalti.

LOJZ KRAIGHER

KONTROLOR ŠKROBAR

Roman 44.

A tudi teta Verona mi ni zamerila. Prijazno naju gleda s Tiliko, ki se je bila obesila na mojo roko, ter nama žuga nagajivo:

«Vidva sta šele luterana! Cigana sta. Tu bo treba gledati, da se ne poročita kar po cigansko.»

«Bolje kakor nič, tetica!» se odreže Tilika veselo in spet je smeh na njeni strani.

Vino je vplivalo in zabava je postala manj kočljiva.

«...Kolje je danes strahovito drago. Nekdaj ga je bilo tisoč za osem rajnž; danes moraš šteti šestdeset do sedemdeset kron... Rigolanje je drago... Izabela peša... Streljanje proti toči zelo opuščajo. Nekaj le pomaga. Zimič je vnet za to. Seveda: ne streljaj šele, ko je že oblak nad glavo! Tako samo pospešiš rebeljon... V Halozah je že baje potolklo...»

Teta Verona je zadremala pri mizi, naslonjena na berglo. Dekla se je skrivala za hlapca, rdeča v lica od pijače, ki sta jo imela zase tam pri peči.

S Tiliko sva se izmuznila v sosedno sobo h gramofonu. Edini Frčal se je sklonil in pomežiknil za nama. Njegov široki obraz je sijal prevejano. Prijazno sem se mu nasmehljal: a njegov pogled je ostal ošaben in nevoščljiv, četudi ne naravnost sovražen.

S Tiliko sva se igrala otroško in nedolžno, šalila sva se in se poljubljala kot dva golobčka. In Arnošt je bil srečen zaljubljenček, nedolžen kot golobček — in je zaničeval dona Juana.

Zimič in Murko sta se poslovila. Idealni mladenič mi je krepko stisnil roko in me pogledal s svojimi iskrenimi očmi tako prijateljsko, da sem zaslutil v njem pokrovitelja svoje ljubezni s Tiliko. Bržkone jo je sam oboževal; a v čisti preprostosti svoje duše ji je želel vso srečo brez zavisti in brez obupa.

V mraku sem moral tudi jaz oditi. Teta Verona je stokala od bolečin v nogi in si želela v posteljo. Tudi Šalamun je čutil svojo uro.

Tilika je stala poleg mene in mi oklepala roko, vsa razžarjena in kipeča. Popravljala si je lase za ušesa in nestrpno čakala, da me spremi na cesto.

Stari se je s trudom vzdignil in mi položil desnico na ramo. Solze je imel v očeh, mišice so mu igrale v licih in pol minute je preteklo, preden je dobil besedo iz momljajočih ust:

«Gospod kontrolor — jaz bom srečen — nič ne rečem — ampak: čakajte! Vidite otroka? Otroka?... Še nekaj let... Lahko noč, gospod! Lahko noč!»

Stiskal mi je roko in mežikal krčevito — me z naglo kretnjo hipoma objel in poljubil na lice.

«Lahko noč!...»

Tiliko sem moral goniti domov. Spremila me je do gozda. Visela mi je na lakti, razigrana in razposajena kakor pravi otrok. Vsak trenutek mi je planila krog vratu, pritiskala svoje lice k mojemu in me poljubljala:

«Nekaj let... ali si slišal, Arnošt? Kaj pa še, moj ljubi! Po cigansko narediva, kaj?»

«Koliko si pila, Tilika?»

«O ti, nagajivec! Čakaj, prihodnjič štejem tvoje kupice.»

«In jaz bom štel tvoje poljube, Tilika.»

«Ne boš, moj ljubi! Ho — jaz bom že gledala...»

Vrže se mi na prsi in me poljublja kakor blazna:

«Štej zdaj!... Štej, Arnošt!»

«Saj jih je škoda, ljubica! Počasi je lepše — da okusiš sladkost...»

«Res je lepše, Arnošt! A glej, kaj sem mislila! Ne hodi vedno v hišo k nam — ko nisva nikdar sama! Sem gor pridi v les — kaj? — Če te po uradu ne bo hitro k nam — pa pridem v les, kaj?»

«Dobro, dušica!»

«O — to sva cigana!... Zbogom, ljubček!»

«Zbogom, srčece!»

X.

Arnošt je bil torej zaročen.

A neverjetno: nisem se čudil dejstvu samemu; čudil sem se, ker se mi je stvar zdela tako naravna in preprosta. Ko da mi je bilo že od kdo ve kdaj določeno, da priveslam do zakona, do pristanišča mirne sreče... In svet je bil še lepši kakor prej, bolj rožnat, bolj vesel...

Seveda je živela moja duša ves ta čas v omamici. Plaval je moj čolnič po gladini plitke pijanosti, ukradene sladkosti. Bog varuj, da bi se poglobil, da bi se zavedel grdoblj na dnu! Ne bodi potapljač, prijatelj; ne pogrezaj se pod površino svoje duše, da ti ne bi zasmrdela mrhovina, ki si jo bil nakidal tja!

In nisem se potapljal. Hitel sem piti radost in veselje, okušati neznano slast nedolžnosti, angelsko razkošje nebeške čistosti.

Vsak dan sem hodil k Šalamunu. Posedel sem s starima — odšel pred sončnim zahodom — in počakal v gozdu, da je prihitela Tilika za mano po poljube, ki si jih tam v hiši nisva mogla ukrasti. Na travnik sem se peljal s starim, poležaval v senci in srkal vase lepo sliko ljubice, ki se je sukala med grabljicami in prekipevala od življenja, prepevajoč od veselja in razgrevajoč se v tekmi dela. Tu in tam se je zgodilo, da sem prenočil v gozdu in zjutraj navsezgodaj me je zbudil njen vroči poljub, ko je prihitela k meni in me objela v spanju kot čaren sen.

Kakor dva cigančeta sva se ljubila; a nedolžna dva cigančeta, ki še nista vedela za drevo spoznanja.

Teta Verona je bolehala. Težko se je premikala ob bergli, s katero je bila prej tako poskočna, ko da bi je ne nosila iz potrebe, temveč le iz koketnosti. Že ves teden ni bila v cerkvi; v nedeljo pa so mi pravili, da se je dopoldne vlekla k Mariji Pomočnici, a tam nenadoma tako oslabela, da je obležala pri Kosarju in je moral hlapec z vozom ponjo.

Dr. Njivar je že bil pri nji in jo je operiral. Udrlo se je gnoja iz rane — kot v potoku.

Tilika je hodila objokana po hiši. Po prstih je hodila in zdelo se mi je — resnično se mi je zdelo — da me izbegava njen pogled. — Ali imaš slabo vest, otrok? Tilika — pa slabo vest? — Mar te je sram pred mano, da so neprilike v družini? Mar obdolžuješ sebe, da si kriva te bolezni? Mar ti je slabo znamenje za najino ljubezen? — Otrok nedolžni!

A tudi Šalamun je slabe volje. Ni samo žalosten; odločno: slabe volje je. Njegov pogled je čemeren in neprijazen. Stavim, da se je pomišljal, ali bi se kratko malo ne zahvalil za moj obisk... A Tilikine solze in njena zbeganost.. Glava se mu povesi, čeljusti mu zagodrnjajo nekaj; pozdravi me prisiljeno in se mi celo nasmehne, ko pride hčerka mimo, vsa nesrečna in potrta.

Ali je za tem skrivnost, ki je ne poznam?

Teta Verona me pokliče k sebi. V posebni sobi je njena postelja poleg mize z gramofonom. Že od daleč mi ponuja roko in me pozdravlja s prisrčnim smehljajem.

Prinesti moram stol in sesti k vzglavju. Po obvezah diši pri nji in po zdravilih. Obraz je bled, oči so udrte, a blag smehljaj leži na njih. Pokoj je v sobi in v bolnici. Če pride Tilika na prag, ji hitro odmiga z roko in jo pošlje ven.

«Dr. Njivar je prepovedal, da bi hodila k meni v sobo. Njena mati — saj razumete! Otrok je nevaren za bolezen. Jaz imam kostno jetiko. Zdaj bom menda dozorela... Pri nas je bolezen v rodu. Midva edina — s tem godrnjavžem zunaj — sva ostala.»

Ko se mi je zdelo, da nama je pošel pogovor, vzdihnem nehote in se hočem vzdigniti. Ona pa me narahlo prime za roko in pravi nepričakovano, s sanjavim pogledom v strop:

«Ali verjamete, da sem res skočila s črešnje?»

Ozrem se začuden. Ona pa me pogleda s srečnim nasmehom in mi stisne roko:

(Nadaljevanje sledi)